БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 196
12 НОЯБРЬ ЖУМА 1954 ЙИЛ.
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Кадрлар ўз ишларида ғайрат ва ташаббусни оширишлари керак

Барча иш соҳаларидаги кадрларимиз олдига қўйилаётган талаблар кун сайин ортмоқда. Партия томонидан қўйилган вазифа, я'ни социалистик индустрияни янада ўстириш базасида қишлоқ хўжалигини ва халқ истe'моли моллари ишлаб чиқаришни кескин суратда ривожлантиришни та'минлаш вазифаси ҳал этилаётган ҳозирги вақтда партия ташкилотлари зиммасига, раҳбар кадрларимиз зиммасига катта жавобгарлик юкланади.

Партия ходимлари кадрлари жавоб бериши лозим бўлган асосий шарт шундан иборатки, улар доим сиёсий арбоблар даражасида турсинлар, ҳарбир амалий ишни умумпартия, умумдавлат вазифалари блан боғлайолсинлар, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан ишлаб чиқилган сиёсатнинг муваффақиятли суратда амалга оширилишини та'минласинлар, энг кўп даражада ташаббус ва ижодий ғайрат кўрсатсинлар.

Централизм ва мустаҳкам интизом — партиямизнинг муҳим ташкилий принциплари бўлиб, маҳаллий ташаббусни инкор этмайди, балки аксинча уни кучайтиришни кўзда тутади. В. И. Ленин айтган эдики, чинакам демократик ма'нода тушинилган централизм «маҳаллий хусусиятларнигина эмас балки маҳаллий почин, маҳаллий ташаббусни умумий мақсад йўлидаги ҳаракатнинг хилма-хил йўллари, усуллари ва воситаларини ҳам тўла ва мони'сиз ривожлантириш юзасидан вужудга келтирилган имкониятни» кўзда тутади.

Ҳозирги вақтда ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва партия конференциялари ўтказилмоқда. Бу йиғилишлар ва конференциялар маҳаллий партия ташкилотларининг ишларини текшириб, тажрибаларни зўр активлик блан умумлаштирмоқдалар ва камчиликларни очиб ташламоқдалар. Улар партия ходимларидан ташаббус ва ижодий ғайрат кўрсатишни талаб қилмоқдалар, партия ходимларининг ишларига уларнинг ишга ижодий тарзда қарай билишларига, маҳаллий резервлардан фойдалана олишларига, район, корхона, колхоз хўжалигини ривожлантириш талабларидан келиб чиқадиган энг зарур масалаларни оператив суратда ҳал эта билишларига қараб баҳо беришни энг муҳим критерия сифатида илгари сурмоқдалар.

Партия халқнинг фаровонлигини янада ошириш мақсадида халқ хўжалигининг барча тормокларида ички резервларни топиш ва улардан фойдаланиш вазифаларини кескин қилиб қўйган ҳозирги шароитда кадрларнинг ташаббуси ва ғайратини кучайтириш айниқса зарурдир. Маҳаллий партия ташкилотлари ва уларнинг раҳбарлари ўз амалий ишларининг ҳарбир қадамида кўрсатмалар берилишини кутиб туролмайдилар, улар қўйиладиган масалаларни дадил суратда илгари суриб ҳал этишлари керак. Партия ўзининг барча кадрларидан зўр ғайрат, ташаббус блан ишлашни, ҳарбир вазифага ижодий тарзда қарай билишни ва бу вазифани амалга оширишнинг энг мақбул йўлларини топабилишни талаб этади.

Кўпгина маҳаллий партия ташкилотлари ва уларнинг раҳбарлари худди шу йўсунда иш кўрмоқдалар. Сибирь, Қозоғистон, Урал ва Волгабўйи партия ташкилотларининг қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш вазифасини ҳал этиб, қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришини кўпайтириш учун қўшимча имкониятлар қидириб топаётганликларини айтиб ўтиш кифоядир. Кўпгина партия ташкилотлари хўжалик қурилишида маҳаллий ресурслардан кенг фойдаланмоқдалар. Партия ташкилотлари раҳбарларининг хўжалик ва маданий қурилишга доир амалий масалаларни ҳал этишда кўрсатаётган ташаббуси давлат планлари ва топшириқларини тўла ҳамда ошириб бажаришга, меҳнат унумини оширишга, ишлабчиқаришдаги ички резервларни сафарбар қилишга ёрдам беради. Яна шуни ҳам айтиб ўтиш кераки, бизда топширилган ишга бепарво қараётган, ғайрат, ташаббус кўрсатмай юзаки иш кўраётган партия ходимлари ҳам бор.

Бу ҳол қандай оқибатларга олиб келишини Ўзбекистон ССР Андижон область партия комитети мисолида кўриш мумкин. Андижон область партия комитетининг ходимлари ва биринчи галда обкомнинг биринчи секретари ўртоқ Мирзаахмедов ишда ҳечқандай ташаббус ва ижодий ғайрат кўрсатмаётирлар. Бу ерда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун мавжуд бўлган жуда катта имкониятлардан тўлуқ фойдаланмаётирлар. Областьда чигит экиш учун янги ерларни ўзлаштириш ёмон қўйилган, кўпгина районларда шоли, сабзавот, беда етиштиришни кўпайтириш учун резервлардан фойдаланилмаётир, мева кўчатлари ва ток кўчатлари ўтказиш планлари доим бажарилмай қолмоқда. Областьда чорвачилик ҳам суст ривожланмоқда. Жонли ташкилотчилик ишлари ўрнига қарорбозлик, ходимларнинг ижодий ғайрати ва ташаббусини кучайтириш ўрнига ма'мурий усуллар қўлланиш, шунингдек штурмчилик ва кампаниячилик — область партия комитетининг иш услуби учун характерлидир.

Ёки қишлоқ район партия комитетларидан бирининг иш практикасини олиб кўрайлик. Рязань областидаги Касимов райони Ока дар'ёсининг этакларида жойлашган бўлиб, чорвачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тормоқларини ривожлантириш учун жуда катта имкониятларга эгадир Аммо райондаги колхозларда чорвачилик ҳали ҳам орқада қолмоқда. Райондаги партия ва совет раҳбарлари қишлоқ хўжалиги блан ва унинг энг муҳим тормоғи бўлган чорвачилик блан юзаки шуғулланмоқдалар, ишнинг моҳиятини яхши билмайдилар. Район партия комитети район экономикасини ривожлантириш перспективалари блан боғлиқ бўлган муҳим масалаларни илгари сурмаётир. Район партия комитети жойларда кўрсатилаётган муҳим ташаббусни ҳам кўпинча қўллаб-қувватламаётир

Сиёсий раҳбар, менга ҳечқандай йўл-йўриқ кўрсатмадилар ва шу сабабдан мен ҳеч нарса қилолмадим, деган сўзларни баҳона қилолмайди. Жавобгарликдан қўрқадиган ва жавобгарликни бошқалар зиммасига юклашга интиладиган, дадил, мустақил ташаббус кўрсатаолмайдиган, ишни олға бостиришга қодир бўлмаган ҳадиксировчиларни кескин суратда фош қилиш керак. Бизга ўз шахсий осойишталигини иш манфаатларидан афзал кўрадиган қолоқ ва бепарво чиновниклар эмас, балки партия ва ҳукуматнинг директиваларини бажариш учун ҳормай-толмай, фидокорона курашадиган кишилар, давлат манфаатларини ҳарнарсадан юқори қўядиган кишилар керак.

Практика шуни кўрсатадики, омма блан, жонли ҳаёт блан маҳкам боғланган ходимгина ташаббус кўрсатаолади. Раҳбарлар ўз тажрибаларини омманинг тажрибаси блан, халқнинг тажрибаси блан бойита боришлари, меҳнаткашларнинг сўзларига, уларнинг маслаҳатлари ва таклифларига э'тибор блан қулоқ солишлари керак. Ҳозирги вақтда социалистик мусобақа практикаси очиб ташлаётган имкониятлардан фойдаланмай туриб, муваффақиятли раҳбарлик қилиш мумкин эмас. Партия ходимининг ташаббуси, унинг ижодий раҳбарлик қилиш қобилияти мазкур ходимнинг илғор иш тажрибаларини топиб ёйбилишига, бу тажрибани қўлланиш йўлида турган ғовларни йўқота билишига, ишлабчиқариш новаторлари сафини кенгайтира ва кўпайтираолишига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Бизнинг кадрларимиз ташаббус кўрсатиш, ўз олдиларида турган вазифаларни ижодий ҳал этиш учун ишлабчиқаришнинг техникаси ҳамда экономикасини пухта билишлари, қишлоқ хўжалиги масалаларини яхши ўрганишлари керак. Ишлабчиқариш процессларини комплекс асосда механизациялаш ва автоматлаштириш тўғрисида, меҳнат унумини ошириш, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш йўллари тўғрисида оз тасаввурга эга бўлган партия ходимидан ташаббус кутиб бўлмайди. Қишлоқ хўжалигида илғор иш тажрибаларининг устунликларига конкрет суратда таяниб иш кўрмаган раҳбар ҳам ташаббус кўрсатаолмайди.

Ташаббуссизлик — партия ишига, ана шу жонли, ижодий ишга ёт бир нарсадир. Айрим маҳаллий партия раҳбарларининг ўз олдиларига қўйилган вазифаларни бажаришда ташаббус кўрсатмаётганликларига ҳаётда рўй бераётган янги ҳодисаларни ўз вақтида пайқаб олмасликларига сабаб нима эканлиги блан қизиқиб туриш зарур. Бундай раҳбарлар ўсмай қолганларми, катта талаблардан кейинда қолганларми? Буни суриштириб билиш керак. Агар, масалан, Калинин область партия комитети областьдаги энг йирик қишлоқ хўжалик районларидан бири бўлган ва бир вақтлар зиғирдан мўл ҳосил етиштириш блан ном чиқарган Рамешковск районининг эндиликда йўл қўйиб бўлмайдиган даражада орқада қолаётганлигига нима сабаб эканлигини суриштириб билганида, район партия комитетининг ба'зи ходимлари ишга юзаки қараётганликларини, раҳбарликнинг канцелярия-бюрократик методлари борлигини кўпданоқ аниқлаган бўлар эди. Район партия комитети ўз ишларини КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларига мувофиқ суратда қайтадан қурмади. Бу ерда вакилларга ишониб ўтириш ҳоллари ҳали ҳам катта, колхоз кадрларини танлаш ва тарбиялаш ишлари суст бормоқда. Район партия комитетининг секретарьлари ўзларининг бутун ишларини навбатдаги қишлоқ хўжалик кампанияларига қаратадилар, эртаги кунга назар солмайдилар, ташаббус кўрсатмайдилар ва бошқа ходимларни ҳам ташаббус кўрсатишга ундамайдилар. Область партия комитети бу йил Рамешковск районининг орқада қолаётганлиги тўғрисидаги масалани бирнеча марта муҳокама қилди, аммо ана шу қолоқликнинг сабабларини очиб ташлайолмади. Қолоқликнинг сабаблари — район партия комитетининг колхозларга раҳбарлик қилишда ярамас методни қўлланаётганлигидан иборат.

«Бизда ишлар чакки эмас», «қўшнимизнинг ишлари чатоқ», деб ўйлаб, эришилган муваффақиятлар блан хотиржам бўлиб бир жойда тўхтаб қолмасдан олға қараб бориш истаги, иш натижалари блан ҳақиқатан ҳам қаноатланиб қолмаслик мавжуд бўлган ерларда ташаббус булоқдек қайнаб тошади. Вазифа — кадрларни дадил почин ва ташаббус кўрсатиш руҳида, мағрурлик ва мақтанчоқликка қарши кураш руҳида тарбиялашдан, ўз-ўзини танқидни ва айниқса қуйидан бўладиган танқидни ривожлантиришдан иборат.

Кадрларимизнинг муҳим ташаббусини ҳартомонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг ишда зўр ғайрат кўрсатишлари учун кенг имконият очиб бериш зарур, васийлик қилиш йўлидаги ҳарқандай бачкана уринишларга кескин суратда хотима бериш керак. Жойлардаги ташаббусга расмиятчилик блан қараш, бу ташаббусни бўғиш йўлидаги ҳарбир уринишни қат'ий суратда қоралаш керак. Шу блан бирга сафсатабозликка ва хомхаёлликка қарши, номига ташаббус кўрсатиш ҳаваскорларига қарши, хўжа кўрсинга қилинадиган таклифларга қарши курашиш керак.

Ҳозирги вақтда мамлакатнинг кўпгина районларида ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва партия конференциялари кенг партиялилар оммасининг активлигини янада оширишга ёрдам беради. Кадрларимизнинг ижодий ташаббуси ва ғайратини ҳартомонлама ривожлантириш, хўжалик, маданият ҳамда меҳнаткашлар фаровонлигини оширишга доир энг муҳим масалаларни ҳал этишда уларнинг ролини кучайтириш — коммунистик қурилишнинг барча соҳаларида янгидан-янги муваффақиятларга эришишнинг гаровидир.

(«ПРАВДА»нинг 11 ноябрьдаги бош мақоласи).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети пахта териш ва тайёрлаш юзасидан областьлар, районлар, МТСлар ва совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1954 йил 1 ноябрьдан 10 ноябрьгача бўлган якунини кўриб чиқиб, **қарор қилдилар:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари ўтган ўнкунликда пахта тайёрлашда юқори кўрсаткичга эришган, давлатга топширилган пахтани юқори сифатли қилиб ўтказган қуйидагиларга берилсин, шу жумладан Тошкент области бўйича:

Оржоникидзе районига (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Тошпўлатова,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Абзалов,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Юсупов),** бу район ўтган ўнкунликда пахта тайёрлашда 8,5 процент ўсишга эришган ва пахта тайёрлаш давлат планини 82,70 процент бажарган. Байроқ Верхне-волинск районидан олиб берилсин.

«Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозига (совхоз директори ўртоқ **Иброҳимов,** бош агрономи ўртоқ **Гусаров,** бош инженер-механиги ўртоқ **Мостовой,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Муҳаммедкулов,** ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Скромний),** бу совхоз ўтган ўнкунликда пахта тайёрлашда 11,86 процент ўсишга эришган ва пахта тайёрлаш давлат планини 71,98 процент бажарган. Байроқ 2-нчи «Боёвут» совхозидан олиб берилсин.

«Ўзбекбирлашув»га (ўртоқ Юнусовга) шу қарорга мувофиқ илғор колхозларни, энг яхши теримчиларни мукофотлаш учун область ва районларга 20 та юк машинаси, 10 та енгил автомашина ва 100 та тикув машинаси юбориш вазифаси юклатилсин.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 11 НОЯБРЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Сирдар'ё	0,29	90,11
Мирзачўл	0,21	86,80
Верхне-волинск	0,25	85,84
Оржоникидзе	0,64	82,66
Гулистон	0,15	81,17
Юқоричирчиқ	0,11	81,02
Калинин	0,74	79,68
Қуйичирчиқ	0,65	71,98
Бўка	0,17	71,87
Оққўрғон	0,23	71,23
Ховос	0,25	71,22
Чиноз	0,33	71,00
Янгийўл	0,39	69,67
Октябрь	0,36	65,08
Бекобод	0,23	62,51
Оҳангарон	0,08	61,42
Пискент	0,20	58,80
Ўртасарой	0,15	56,70
Ўртачирчиқ	0,22	55,07
Паркент	0,19	53,93

Совет Иттифоқида

Ватанимиз пойтахти — Москва.

В. Соболев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Совет ёзувчиларининг иккинчи Бутуниттифоқ с'езди олдидан

Бутун мамлакатда совет ёзувчиларининг иккинчи Бутуниттифоқ с'ездига тайёргарлик қизиб кетди.

Бизнинг мамлакатимизда йигирма йил мобайнида жам'и икки миллиард нусхадан ортиқ 73.300 китоб нашр этилди. Бадиий адабиёт бутун халқ томонидан тақдирланган асарлар блан бойитилди. Бу асарларнинг энг муҳимлари СССР ва четэллардаги кўп халқларнинг тилларига таржима қилинди. Ҳозирги вақтда совет ёзувчиларининг янги асарлари нашр этилмоқда.

Москва ёзувчилари с'езд олдидан кўрилаётган тайёргарлик кунларида катта аудиторияларда ижодий ҳисоб бермоқдалар. Прозаиклар, шоирлар ва драматурглар, болалар ёзувчилари йирик корхоналарда, муассасаларда, олий ўқув юртларида бўлдилар.

Давлат халқ тарих кутубхонаси тарихий романларнинг авторлари — Л. Никулин, С. Голубов, А. Боршчаговский блан китобхонларнинг учрашувини ўтказди. А. С. Пушкин номли кутубхонада ёзувчи Т. Семушкин блан учрашув ўтказилди. И. С. Тургенев номли кутубхона ўқишхонада И. Эренбургнинг «Оттепель» повести муҳокама қилинди.

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Бутуниттифоқ жамиятининг марказий лекторийсида С. Шчипачев, В. Катаев ўртоқларнинг ижодий кечалари, «Совет адабиёти ёзувчиларнинг иккинчи Бутуниттифоқ с'езди олдида», «Ҳозирги замон совет драматургияси» деган темаларда ва бошқа темаларда лекциялар уюштирилди. В. И. Ленин номли СССР Давлат кутубхонасида «Совет адабиётшунослиги» виставкаси очилди.

Темирйўлчилар Марказий маданият уйида, Союзлар уйининг Колонна залида, Сталин номли автозаводнинг Маданият саройида, Совет Армиясининг Марказий уйида адабий кечалар ўтказилади. Кичик литражли автомобиль заводида, Каганович номли биринчи давлат подшипник заводида, «Серп и молот», Киров номли «Динамо», «Фрезер» заводларида, К. А. Тимирязев номли қишлоқ хўжалик академиясида, кўпгина олий ўқув юртлари, мактаблар, ҳарбий қисмларда кечалар ўтказиш мўлжалланди.

Москва областининг бирқанча районларида ҳам совет прозаси, поэзияси, драматургияси, болалар адабиёти кечалари ўтказилади. СССР Совет ёзувчилари союзи бадиий адабиёт пропагандаси Бутуниттифоқ бюроси К. Симонов, Б. Лавренёв, С. Михалков ва бошқа ёзувчиларнинг ижодига бағишлаб кечалар уюштиради.

С'езд олдидан совет ёзувчиларининг биринчи ва иккинчи Бутуниттифоқ с'ездлари ўртасидаги даврда совет адабиётининг тараққиётини кўрсатувчи катта виставка тайёрланади. (ТАСС).

Пландан ташқари маҳсулот

ЛЕНИНГРАД, 10 ноябрь. (ТАСС). Шаҳар корхоналарининг коллективлари Октябрьолди социалистик мусобақасида эришилган муваффақиятларни тобора оширмоқдалар. Кеча С. М. Киров номли ип-йигирув комбинатининг тўқучилари «Скороход», «Восход» фабрикаларининг пойафзалчилари ва бошқа корхоналарнинг ходимлари ноябрь ойининг биринчи ўнкунлигида пландан ташқари маҳсулот бердилар.

«Рабочий» фабрикасида байрамолди вахтаси кунларида меҳнат унумини оширишга қаратилган кўпгина муҳим таклифлар амалга оширилди. Тўқув цехида мастер ёрдамчиси П. Велинский ғалтакка ипни кўпроқ ўраш усулини таклиф этди ва бунинг учун техникадан фойдаланишнинг тегишли режимини ишлаб чиқди. Комплектларда маҳсулот чиқариш 30 процент ортди. Шу блан бирга, ҳарбир бригада сменада бир соатча вақтни тежайди.

Фабрика партия ташкилоти ва ма'мурияти новаторнинг ташаббусини кенг ёйди. Ҳозирги вақтда 250 дан ортиқ станок кўп ип ўрайдиган ғалтаклар блан ишлай бошлади. Меҳнат унуми тўрт процент ортди. Бунинг натижасида топшириққа қўшимча равишда неча юз метрлаб юқори сифатли мол тайёрланмоқда. Корхона коллективи кеча пландан ташқари икки минг метрга яқин сурп тайёрлади.

НЕФТЬЧИЛАРНИНГ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА ЁРДАМИ

Нефть саноати корхоналари ва ташкилотларининг коллективлари қишлоқ хўжалигига ёрдам бермоқдалар. Бу йил 74 машина-трактор станциясида кўп ишлар қилинмоқда. Кўпгина янги механико мастерскойлари, тракторлар ва комбайнлар учун 90 гараж, 12 минг квадрат метр ҳажмида уй-жой қуриб берилди.

Нефть конлари ва заводлари ички ресурсларни сафарбар қилиш йўли блан қишлоқларга 55 миллион сўмлик ҳархил асбоб-ускуна юбордилар.

Қозоғистон, Олтой, Ўрта Волга районларида ва бошқа жойларда колхоз, МТС ва совхозлар артезиан қудуқларининг суви блан та'минланмоқда. 500 дан ортиқ артезиан қудуғи фойдаланиш учун топширилди. Нефть машинасозлиги заводлари қудуқлардан сув чиқариш учун бир мингдан ортиқ насос тайёрладилар.

Нефть саноати корхоналари 1954 йилда қишлоқ хўжалигига ёрдам бериш учун 300 миллион сўмликдан ортиқ қурилиш-монтаж ишларини бажарадилар. (ТАСС).

ОЗАРБАЙЖОН ПАХТАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ СОҲАСИДАГИ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

БОКУ, 10 ноябрь. (ТАСС). Озарбайжон пахтакорлари Октябрьолди социалистик мусобақасида қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаб, давлатга пландан ташқари пахта топширишни давом эттирмоқдалар. Уджар районининг колхозлари пландан ташқари пахта тайёрлаш юзасидан олган мажбуриятни бажардилар. Бу районда Молотов номли колхознинг пахтакорлари энг яхши натижаларга эришиб, ҳосил топшириғини икки баравар ошириб бажардилар.

Кубатли районидаги «Коммунист» колхози катта муваффақиятларга эришди. Бу колхознинг далаларида ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил олинди. Агрономлар ҳисоблаб чиққанида, ғўзалардаги мавжуд кўсаклар колхозга ҳар гектардан 50 центнерга етказиб ҳосил олиш имкониятини берганлигини кўрсатди.

Колхознинг жорий счетига пахта учун тўрт миллион сўмдан кўпроқ маблағ тушди.

ҚОЛХОЗЛАРДА ВОДОПРОВОД

РЯЗАНЬ, 10 ноябрь. (ТАСС). Шацкий районидаги «Вперед» колхозининг а'золари улуғ байрам арафасида қурувчилардан яхши совға — колхоз водопроводини қабул қилиб олдилар. Колхозчиларнинг уйлари ва чорвачилик фермалари сув блан та'минланди. Областьда водопровод қурилиш соҳасида кўп иш қилинмоқда. Шу йилнинг ўзидаёқ 73 артезиан қудуғи қазилди ва 37 водопровод шохобчаси ўтказилди.

Ҳозирги вақтда 600 га яқин чорвачилик фермаларини сув блан та'минлаш машиналаштирилган. Йил охиригача яна 180 ферма сув блан та'минланади.

ЖАҲОН ЁШЛАР КУНИ

10 ноябрьда совет ёшлари барча мамлакатлардаги миллион-миллион йигитлар ва қизлар блан биргаликда Жаҳон ёшлар кунини нишонладилар. Бу кун — Жаҳон демократик ёшлар федерацияси (ЖДЁФ) тузилганига тўққиз йил тўлган кундир.

Ҳозирги вақтда ЖДЁФ 93 мамлакатдаги 83 миллион йигит ва қизларни ўз сафларида бирлаштириб турибди. Федерациянинг фаолияти йилдан-йилга тобора активлашмоқда ва хилма-хил бўлиб бормоқда. Ҳозирги вақтда унинг ташкилотлари декабрь ойи бошида Венада ўтказиладиган қишлоқ ёшлари халқаро учрашувига қатнашиш учун тайёргарлик кўрмоқда. Келгуси йил ёзда Варшавада ёшлар ва студентларнинг V Жаҳон фестивали очилади.

Совет йигитлари ва қизлари ЖДЁФ ишларида актив иштирок қилмоқдалар. Уларнинг халқаро алоқалари тўхтовсиз ўсмоқда ва мустаҳкамланмоқда. Йил бошидан бери бизнинг мамлакатимизга ёшларнинг 80 тадан кўпроқ делегацияси келиб кетди. Бундан ташқари турли мамлакатлардаги студентларнинг вакилларидан 232 киши Халқаро студентлар союзи кенгашининг Москвада сессияси ўтказилган вақтда СССРга келиб кетдилар.

Чет эллардан келган меҳмонларга СССРдаги халқ хўжалиги ва маданиятнинг ҳамма соҳаларидаги аҳвол блан, совет ёшлари ҳаётининг ҳамма жиҳатлари блан, совет ёшларининг ишлари, ўқишлари ва дам олишлари блан танишиш учун жуда кенг имконият берилмоқда.

Шу блан бирга совет ёшларидан чет мамлакатларга бориб келаётган делегацияларнинг сони ҳам кўпайди. Кейинги йилларда ёшлар ташкилотларининг таклифига мувофиқ, совет йигитлари ва қизлари Хитойга, Чехословакияга, Болгарияга, Австрияга, Англияга, Данияга, Норвегияга, Финляндияга ва бошқа мамлакатларга бориб келдилар.

Бу йил совет ёшларининг вакиллари Умуманглия студентлар фестивалида, Франция студентлари миллий союзининг с'ездида бўлдилар, Скандинавия мамлакатлари ёшларининг учрашувларида иштирок қилдилар, бошқа мамлакатларга бориб келдилар.

Жаҳон ёшлар куни муносабати блан Москвада ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида шу кунга бағишланиб ёшларнинг йиғилишлари ўтказилди. (ТАСС).

☆

ЛЕНИНГРАД, 10 ноябрь. (ТАСС, Бугун шаҳардаги корхоналарда, муассасаларда ва олий ўқув юртларида Жаҳон ёшлар кунига бағишланган доклад ва суҳбатлар ўтказилди.

А. М. Горький номли Маданият саройида умумшаҳар кечаси ўтказилди. Байрамдагидек безатилган залга ленинградлилардан икки мингдан ортиқ киши тўпланди. ВЛКСМ область комитетининг секретари ўртоқ Шумилов Жаҳон ёшлар куни тўғрисида доклад қилди. У, Жаҳон демократик ёшлар федерациясининг ишларини характерлаб, ёш авлод тинчликни сақлашдан иборат буюк ишга жуда катта ҳисса қўшаётганлиги тўғрисида сўзлади.

Кечанинг охирида катта концерт қўйиб берилди.

☆

КИЕВ, 10 ноябрь. (ТАСС). Украина пойтахтининг меҳнаткашлари Жаҳон ёшлар кунини кенг нишонламоқдалар. Корхоналар, муассасалар, олий ўқув юртлари, маданият саройлари, кутубхоналарда шу кунга бағишлаб кечалар ўтказилмоқда, лекциялар ўқилмоқда ва виставкалар очилмоқда.

Бугун К. Е. Ворошилов номли кутубхонада ёшларнинг Жаҳон ёшлар куни тўғрисида суҳбат ўтказилди. Китобхонлар буерда очилган «Тинчлик ва дўстлик учун» номли китоб виставкасини томоша қилдилар.

Киевдаги 1-нчи пойафзал фабрикасида ва бошқа корхоналарда «Дун'ёдаги демократ ёшларнинг тинчлик учун кураши», «Совет ёшлари бадиий адабиётда» деган темаларда ва бошқа темаларда лекциялар ўқилди.

☆

ОЛМАОТА, 10 ноябрь. (ТАСС) Бугун Обой номли Қозоғистон давлат академик опера ва балет театрида Қозоғистон пойтахти ёшларининг мажлиси бўлди. Бу мажлис Жаҳон ёшлар кунига бағишланди. Қозоғистон ЛКСМ Марказий Комитети секретари ўртоқ Кенжабоев «Янги жаҳон уруши хавфига қарши, тинчлик учун курашда жаҳон ёшлари» деган темада доклад қилди.

Қозоғистон ёшлари ҳам бутун мамлакатдаги ёшлар блан биргаликда фидокорона меҳнат қилиб, тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқдалар. Пўлат эритувчи ёшлар, металлист, машинасоз ёшлар фидокорона меҳнатлари блан ном чиқардилар. Трактор бригадаларининг бошлиқлари Иван Рудский, Леонид Дегтеренко, Фёдор Челомбитько ва бошқаларнинг номлари республикадан бошқа жойларда ҳам ма'лум. ВЛКСМ Марказий Комитети ёш механизаторлардан кўпларини «Янги ерларни ўзлаштирганлиги учун» значоги блан мукофотлади.

КПСС Марказий Комитетининг қарори

Аҳоли ўртасида илмий-атеистик пропагандани ўтказишдаги хатолар тўғрисида

Коммунистик партия ўз программасига мувофиқ, илмий-оқартув ишларини олиб бориб, меҳнаткашлар оммасининг онгини доим оширишга ва уларни диний хурофотлардан аста-секин халос қилишга қаратилган материалистик дун'ёқарашни пропаганда қилади. Шу блан бирга, партия бу ишда диндорларнинг ҳисларини ҳарқандай шаклда таҳқир этишга йўл қўймаслик зарур, деб доим ҳисоблаб келди.

КПСС Марказий Комитети кейинги вақтларда бирқанча жойларда аҳоли ўртасида олиб борилаётган илмий-атеистик пропаганда соҳасида қўпол хатоларга йўл қўйилаётганлигини исбот этадиган фактларга эгадир.

Табиий-илмий билимларни пропаганда қилиш соҳасида системали суратда кунт блан олиб бориладиган ишларни кучайтириш ўрнига, айрим марказий ва маҳаллий газеталарда, шунингдек ба'зи лекторлар ва докладчиларнинг сўзларида руҳонийларга ва диний маросимларни адо этучи диндорларга нисбатан ҳақоратли гаплар айтилишига йўл қўйилмоқда. Шундай ҳоллар ҳам юз бермоқдаки, матбуот саҳифаларида ва пропагандистларнинг гапларида диний культларнинг ба'зи хизматчилари ва диндорлар ҳеч асос бўлмагани ҳолда, сиёсий ишончга сазовор бўлмаган кишилар, деб кўрсатилади. Бирқанча районларда маҳаллий ташкилотлар ва айрим шахслар диний бирлашмалар ҳамда группаларнинг ишларига ма'мурий тартибда аралашишга, шунингдек руҳонийларга нисбатан қўпол муносабатда бўлишга йўл қўйганлар.

Динга қарши пропагандадаги бу хил хатолар Коммунистик партиянинг динга ва диндорларга нисбатан тутган сиёсати ва программасига тамомила зид бўлиб, диндорларнинг ҳисларини ҳақорат қилишга йўл қўймаслик тўғрисида партия томонидан кўп марта берилган кўрсатмаларга хилофдир.

КПСС Марказий Комитети кўпгина партия ташкилотларининг илмий-атеистик пропаганда ишига кун сайин раҳбарлик қилмай қўйганликларини, пропагандист кадрларни пухта танлаш тўғрисида ғамхўрлик қилмаётганликларини нотўғри, деб ҳисоблайди. Фан соҳасида ва атеистик пропаганда масалаларида жоҳил бўлган кишиларнинг, ба'зан эса, руҳонийлар тўғрисида асосан латифалар ва эртакларнигина биладиган халтурачиларнинг ҳам матбуотда мақолалар ёзишларига, лекция ва доклад қилишларига кўпинча йўл қўйилмоқда. Мақола авторларини, лекторларни, докладчиларни танлашга бундай мас'улиятсизлик блан қараш ва партия ташкилотларининг илмий-атеистик пропаганданинг тўғри йўлдан боришини тегишинча контроль қилмаётганликлари аҳоли ўртасида олиб борилаётган тарбиявий, маданий-оқартув ишларига жиддий зарар етказади.

КПСС Марказий Комитети қарор қилади:

КПСС область, ўлка комитетлари, иттифоқчи республикалар компартия Марказий Комитетлари ва барча партия ташкилотлари атеистик пропагандадаги хатоларга қат'ий барҳам берсинлар ва бундан буён диндорларнинг ва черков хизматчиларининг туйғуларини ҳарқандай шаклда таҳқир этишга, шунингдек черковнинг ишларига ма'мурий йўл блан аралашишга сра йўл қўймасинлар. Шуни кўзда тутиш зарурки, черковни, руҳонийларни, диндор гражданларни таҳқир этадиган ишларни қилиш — партия ва давлатнинг илмий-атеистик пропаганда олиб боришдаги йўлига сра тўғри келмайди ва совет гражданларига виждон эркинлигини берган СССР Конституциясига хилофдир.

СССРда социал-иқтисодий турмуш шароитларининг ғоят ўзгарганлиги, эксплуататор синфларнинг тугатилганлиги, социализмнинг ғалаба қилганлиги натижасида, фаннинг муваффақиятли суратда ривожланганлиги ва мамлакат маданий даражасининг ялпи ўсганлиги натижасида Совет Иттифоқи аҳолисининг кўпчилиги диний сарқитлардан кўпданоқ халос бўлган; меҳнаткашларнинг онглилиги мисли кўрилмаган даражада ўсди. Шу блан бирга, мамлакатнинг ҳаётида актив қатнашиб, Ватан олдидаги ўз гражданлик бурчларини виждонан бажарганлари ҳолда ҳали ҳам ҳархил диний э'тиқодлар та'сири остида бўлган гражданлар борлигини ҳам э'тиборга олмай бўлмайди. Партия динга ишонучи ана шу кишиларга нисбатан доим сезгирлик ва э'тибор блан муносабатда бўлишни талаб қилиб келди ва бундан буён ҳам талаб қилади. Айрим совет гражданларини уларнинг диний э'тиқодлари учун сиёсий жиҳатдан шубҳали кишилар деб қараш жуда ҳам бема'ни ва зарарли бир нарсадир. Динга ишонучилар ўртасида чидам, моҳирлик ва пухталик блан уюштирилган илмий-атеистик пропаганда аҳолининг правардида диний хурофотлардан қутулишига ёрдам беради. Бунинг аксича, ҳарқандай ма'мурий тадбирлар кўриш ва диндорларни ҳамда черков хизматчиларини таҳқирлаш фақат зарар етказиши мумкин, уларнинг онгида диний хурофотларнинг жойланиб қолишига ва ҳатто, кучайишига ҳам олиб келиши мумкин.

Илмий-атеистик пропагандани олиб борганда, социализм мамлакатидаги черковнинг аҳволини эксплуататорлик жамиятидаги черковнинг аҳволига ўхшатиш мумкин эмаслигини э'тиборга олиш керак. Буржуа жамиятида черков ҳукмрон синфларнинг таянчи ва қуролидир. Ана шу ҳукмрон синфлар черковдан меҳнаткашларни қулликка солиш мақсадида фойдаланадилар. Бу, капиталистик жамиятда ҳам черковнинг айрим хизматчилари сиёсатга доир бирқанча асосий масалаларда меҳнаткашларнинг нуқтаий назарига ўтаолишларини ва ўтаётганликларини инкор этмайди. Аммо, черковнинг ана шу хизматчилари эксплуататор синфларнинг манфаатларига зид бўлган ўз хатти-ҳаракатлари учун капиталистик мамлакатлардаги черков ва ҳукумат доиралари томонидан одатда ҳарқандай йўл блан та'қиб этилмоқдалар.

Чор Россиясида черков самодержавиега, помешчик ва капиталистларга садоқат блан хизмат қилган эди, халқ оммасининг шафқатсиз эксплуатация қилинишини ма'қуллаган эди, меҳнаткашларга қарши курашда эксплуататорларни қўллаб-қувватлаган эди. Шу нарса ҳам ма'лумки, Октябрь социалистик революциясининг ғалабасидан кейиноқ, граждан уруши йилларида ва шундан кейинги даврда кўпгина диний ташкилотлар, руҳонийларнинг группалари Совет ҳокимиятига нисбатан душманларча ҳаракат қилган эдилар. Шу муносабат блан, культларнинг айрим хизматчилари диний ишлари учун эмас, балки ички контрреволюциянинг ҳамда халқаро империализмнинг манфаатларини кўзлаб, совет халқининг манфаатларига қарши қаратилган ишлари, ҳукуматга қарши қилган ишлари учун давлат томонидан жавобгарликка тортилдилар. Шу сабабдан, совет халқининг социалистик давлат душманларига қарши олиб борган кураши черковнинг совет халқига душманликдан иборат ишлар блан шуғулланган реакцион вакилларига қарши курашини ҳам ўз ичига олганлиги табиий бир ҳол эди. Ҳозирги вақтда СССРда социализмнинг ғалаба қилганлиги ва эксплуататор синфларнинг тугатилганлиги натижасида диннинг социал илдизлари қўпориб ташланди, черков таянган база тугатилди. Фактлар шуни исбот этадики, черков хизматчиларининг ҳам кўпчилиги эндиликда Совет ҳокимиятига нисбатан лойял позицияда турибди. Шу сабабдан, ҳозирги вақтда диний хурофотларга қарши кураш — илмий, материалистик дун'ёқарашнинг илм-фанга хилоф бўлган диний дун'ёқарашга қарши идеологик кураши деб ҳисобланиши лозим.

Динга қарши пропагандада йўл қўйилган хатоларни тузатиш илмий-атеистик пропагандани сусайтириб юбормаслиги керак. Илмий-атеистик пропаганда меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг таркибий қисми бўлиб, омма орасида илмий, материалистик билимларни ёйишни ва динга ишонучи кишиларни диний хурофотлар та'сиридан қутқазишни ўз олдига мақсад қилиб қўяди.

Модомики, дин давлатга нисбатан хусусий иш экан ва шу сабабдан черков давлатдан ажратилган экан, бирдан-бир тўғри илмий дун'ёқарашга — марксизм-ленинизмга ва унинг назарий асоси бўлган диалектик материализмга таянучи Коммунистик партия фан блан ҳечқандай алоқаси бўлмаган идеология сифатидаги динга нисбатан бефарқ ва бетараф қарай олмайди.

Бизнинг партиямиз табиий, техника ва ижтимоий билимларнинг ривожланишига бутун куч ва воситалар блан ёрдам беришни доим ўзининг муҳим бурчи деб ҳисоблаб келди ва ҳисоблайди. Ҳозирги замон илғор фани асосидагина табиат бойликларидан бутун инсониятнинг манфаатлари учун ҳартомонлама ва тўла фойдаланиш мумкин. Фан асосидагина саноат ва қишлоқ хўжалигини янада зўр бериб юксалтириш, мамлакатдаги ишлабчиқариш кучларининг янада қудратли суратда ривожланишини та'минлаш, меҳнат унумини ошириш ва бу блан халқ оммасининг моддий фаровонлигини ҳамда маданий савиясини анча юксалтириш мумкин. Шунга биноан, Коммунистик партия совет кишиларини илмий дун'ёқараш руҳида тарбияламоқда ва илм-фанга хилоф идеология бўлган диний идеологияга қарши ғоявий кураш олиб бормоқда. Фан блан дин бир-бирига тамомила зид эканлиги аёндир. Фан фактларга, илмий экспериментга ва турмуш томонидан жуда пухта текширилган, тасдиқланган хулосаларга таянади. Ҳарқандай дин эса, таврот сафсаталари ва бошқа хилдаги афсоналаргагина, хаёлий уйдирмаларгагина таянади. Илмнинг табиий ва ижтимоий фанлар соҳасида эришган ҳозирги муваффақиятлари диний догмаларни асосли суратда рад этади. Фан табиат ва инсон ҳаёти тўғрисидаги диний, хаёлий уйдирма тасаввурларга йўл қўяолмайди, шу сабабдан, фан блан дин бир-бирига зиддир. Фан инсониятнинг табиат ва жамият тараққиётининг об'ектив қонунларини тобора чуқур билиб олишига ёрдам беради. табиат кучларини кишига хизмат қилдиришга ёрдам беради, фан кишининг онгини оширишга ва маданий савиясини ўстиришга ёрдам беради; дин эса, кишининг онгини хиралаштиради, уни табиат кучлари олдида пассив қилиб қўяди, унинг ижодий активлиги ва ташаббусини бўғиб қўяди.

Партия ана шуларни э'тиборга олиб, диндорларнинг, шунингдек культ хизматчиларининг диний ҳисларини таҳқир этишга сра йўл қўймай, системали суратда чуқур илмий-атеистик пропаганда олиб бориш зарур, деб ҳисоблайди.

Марказий Комитет шуни эслатиб ўтадики, табиат ва жамият ҳаётидаги энг муҳим ҳодисаларни, коинотнинг тузилиши, ерда ҳаёт ва кишининг пайдо бўлиши каби масалаларни астрономия, биология, физиология, физика, химия фанлари ҳамда табиат ва жамиятнинг ривожланиши ҳақидаги материалистик қарашларнинг тўғрилигини тасдиқлайдиган бошқа фанлар ютуқларини оммабоп қилиб тушунтириб бериш илмий-атеистик пропагандага асос қилиб олиниши керак.

КПСС Марказий Комитети илмий-атеистик пропагандани олиб бориш динга қарши темаларда лекция ўқийдиган лекторларни, докладчиларни, мақола ва брошюра ёзучи авторларни танлашга зўр э'тибор ва диққат блан қарашни талаб этади, деб та'кидлайди. Илмий жиҳатдан энг малакали кадрлар — мактаб ўқитучилари, техникум ва олий ўқув юртларининг ўқитучилари, врачлар, қишлоқ хўжалиги мутахассислари, турли илмий-текшириш муассасаларининг ходимлари, адабиёт ва сан'ат арбоблари ҳамда диннинг илм-фанга зид эканлигини материалистик дун'ёқараш позициясида туриб, асосли суратда тушунтириб бераоладиган бошқа кишилар бу ишга жалб этилишлари керак.

КПСС Марказий Комитети меҳнаткашлар ўртасида олиб бориладиган бутун маданий-оқартув ишларимиз янада кучайтирилган, маданият саройлари, клублар, кутубхоналар, ўқишхоналар, лекторийлар, маданият ва истироҳат парклари ҳамда бошқа маданий-оқартув муассасаларининг ишлари анча яхшиланган тақдирдагина диний сарқитларни йўқотишга қаратилган тарбиявий ишларда ижобий натижаларга эришиш мумкин, деб ҳисоблайди. Шу сабабдан, партия, давлат ва жамоат ташкилотларининг вазифаси — аҳоли ўртасида маданий-оқартув ишларини тубдан яхшилашдан ва бу блан меҳнаткашларнинг маданий савиясини янада оширишга эришишдан иборат.

КПСС Марказий Комитетининг Секретари Н. ХРУШЧЕВ.

1954 йил, 10 ноябрь.

КЎПТИРАЖЛИ ГАЗЕТАЛАР САҲИФАСИДАН

Қишлоқ хўжалиги учун янги машина

Тошкентдаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг коллективи партия ва ҳукуматимизнинг мамлакатимиз экономикасини кескин суратда ривожлантириш ҳақидаги қарорларини амалга ошириш учун курашиб, янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқда. Корхона коллективи қишлоқ хўжалигининг ўсиб бораётган талаб ва эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда экинларни парваришлаш, уларни йиғиб-териб олиш процессларини тўла механизациялаш мақсадида мавжуд машиналарни янада такомиллаштирмоқда ҳамда янгиларини яратмоқда. Заводнинг конструкторлик бюроси бу соҳада катта ишлар олиб бормоқда.

Завод коллективи яқинда «СГ — 4» маркали чигит экучи янги сеялка ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

«Тажриба вақтида, — деб ёзади «Узбексельмаш» заводида чиқадиган **«Фрунзевец»** газетаси, — **бу янги конструкциядаги сеялка илгариги сеялкаларга қараганда жуда устунликка эга эканлиги билинди. Сеялка «Универсал» тракторига тиркаб ишлатилади ва у чигитни энг илғор метод асосида — квадрат шаклида уялаб экади. Сеялканинг иш органлари автомат усулида бошқарилади».**

Завод коллективи 1955 йилдан бошлаб бу янги машинани оммавий суратда ишлаб чиқарабошлайди. «СГ — 4» маркали сеялка — завод коллективи бу йил ишлабчиқаришга ўзлаштирган 5-нчи янги машинадир.

750 минг сўм иқтисод

Тошкентдаги Л. М. Каганович номли паровоз-вагон ремонт заводининг ишчилари, хизматчилари ва инженер-техник ходимлари ўртасида республикамизнинг шонли 30 йиллигини ишлабчиқаришда юқори кўрсаткичлар блан кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. Бу мусобақада корхонанинг рационализатор ва ихтиро'чилари олдинги қаторда бормоқдалар. Корхона ишчилари ва инженер-техник ходимлари ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаб, унинг таннархини камайтириш, меҳнат унумини ошириш, технология процессларини янада такомиллаштиришга қаратилган кўплаб қимматли таклифларни киритмоқдалар. Бу таклифларни ишлабчиқаришга жорий қилиш натижасида кўплаб хомаш'ё ва ёрдамчи материаллар тежалмоқда. Иқтисод қилинган бу материаллар ҳисобига паровоз ҳамда вагонлар учун қўшимча равишда кўплаб деталь ва запас қисмлар тайёрланмоқда.

Заводда чиқадиган **«Қизилшарқчилар гудоги»** газетаси бундай деб ёзади:

«Юбилей шарафига меҳнат вахтасида ижодий меҳнат қилаётган заводнинг кўпгина рационализаторлари ўз ишларида яхши натижаларга эришмоқдалар. Темирчилик цехининг мастери ўртоқ Горбунов, пўлат қуйиш цехининг технологи Одабош, завод бош металлурги Жижимонтов ва бошқалар кўплаб материалларни тежашга ва меҳнат унумини оширишга ёрдам берадиган қимматли таклиф бердилар.

Шу йилнинг ўтган ойлари ичида завод рационализаторлари томонидан берилган таклифлардан 163 таси ишлабчиқаришга жорий этилди. Бу эса давлатнинг 750 минг сўмдан ошиқ маблағини тежашга имконият берди».

Ҳарбир килограмм металлни тежаш керак

Саноат корхоналарида хомаш'ё ва ёрдамчи материалларни тежаб-тергаб ишлатиш муҳим аҳамиятга эгадир, чунки у ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг таннархини камайтиради ҳамда қўшимча равишда халқ хўжалигимиз учун зарур маҳсулотлар тайёрлаш имкониятини беради.

Аммо Чирчиқ шаҳридаги Ўрта Осиё химия машинасозлиги заводининг раҳбарлари бу жуда муҳим соҳага етарли э'тибор бермаётирлар. Корхонадаги цехларнинг кўпчилигида турли хилдаги чиқиндилар уюм-уюм бўлиб ётипти. Ваҳоланки, уларни турли сортларга ажратиб, ишлабчиқаришда фойдаланиш мумкин. Бичув-тайёрлов цехида металларни қирқишда пухта ишланмайди, натижада кўплаб металл чиқиндига чиқиб кетмоқда. Бу цех раҳбарларига халқимизнинг «етти ўлчаб, бир кес» деган ҳикматли мақолини эслатиб ўтсак, ортиқча бўлмас.

«Айниқса, — деб ёзади мастер ўртоқ Бугаенко **«Машиностроитель»** газетасида босилган «Ҳарбир килограмм металлни тежаш керак» сарлавҳали мақолаесида, — **қуюв цехида (бошлиғи ўртоқ Петров) аҳвол ғоятда ёмон. Цех атрофида турли хил чиқиндилар, яроқли детальлар ва заготовкалар уйилиб ётипти. Цех раҳбарлари бундай тартибсизликларга ўрганиб қолганлар. Ҳечким металлни кўрсатилган норма бўйича сарфламайди.**

Ваҳоланки, бу ерда металл ва коксни кўплаб тежаш учун жуда катта имкониятлар бор. Металл эритилгандан сўнг, унинг эримай қолган қисми ва ёниб соп бўлмаган кокс сортларга ажратилмай, чиқинди сифатида ташқарига олиб чиқиб тўкилади. Агарда шу чиқиндилардан фойдаланилса, ҳарбир эритмадан 0,5 тоннагача металл ва 0,3 — 0,4 тонна кокс иқтисод қилиш мумкин».

Ўртоқ Бугаенконинг кўтарган масаласи давлат аҳамиятига эга бўлган муҳим масаладир. Корхона цехларидаги ўнларча тонна металлни йиғиб, ундан халқ хўжалигимиз учун бирнеча машина ясаш мумкин. «Средазхиммаш» заводининг раҳбарлари бунга э'тибор беришлари ва исрофгарчиликка қарши кескин кураш олиб боришлари керак.

Энергетикларнинг муваффақияти

Фарҳод ГЭС энергетиклари ўртасида республикамиз 30 йиллигини ишлабчиқаришда юқори кўрсаткичлар блан кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақа кун сайин кенг қулоч ёймоқда. Энергетиклар партиямиз Чақириқларига жавобан 10 ойлик электр қуввати ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари бажардилар.

Ўртоқ Ш. Берекашвили бошлиқ бўлган гидротехника цехининг ишчилари айниқса яхши натижаларга эришмоқдалар. ГЭСнинг илғор ишчиларидан Ф. Разумний, П. Юшин, А. Мирбобоев ўртоқлар меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришганликлари учун «Энг яхши ихтисос эгаси» деган унвон олишга муваффақ бўлдилар.

ГЭС ходимлари мавжуд асбоб-ускуналардан унумли фойдаланиш ва уларнинг бир ме'ёрда ишлашини та'минлаш туфайли ўтган ойлар ичида электр қуввати ишлаб чиқариш таннархини 2,6 процент камайтирдилар ва давлатнинг бирнеча юз минг сўм маблағини иқтисод қилдилар.

Қ. ТУРДИЕВ.

ИҚТИСОДИЙ ТЕМАДА

Меҳнат унумини ошириш йўллари

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати социалистик саноат корхоналари коллективлари олдига мамлакатимиз меҳнаткашларининг моддий фаровонлигини яна яхшилаш учун яқин 2—3 йил ичида кенг исте'мол қилинадиган саноат молларини ишлаб чиқаришни кескин суратда кўпайтириш ҳамда уларнинг сифатини яхшилаш вазифасини қўйдилар. СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Кенг исте'мол саноат моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш тўғрисида» деб, чиқарган қарорида тайёрланаётган буюмларнинг ихчам, пишиқ ва чиройли бўлиши тўғрисида доим ғамхўрлик қилиш — ҳарбир корхонанинг, барча хўжалик раҳбарларининг, партия ва касаба союзи ташкилотларининг бурчидир, деб алоҳида та'кидлаб ўтилади. Шунингдек, ип-газлама саноати корхоналари тўқиб чиқараётган кўпгина газламаларнинг ипларида, тўқилишида ва пардозида бирқанча жиддий нуқсонлар бор эканлиги кўрсатилди.

Москва шаҳри ва Москва областидаги саноат корхоналари коллективлари партиямиз кўрсатмаларига амал қилиб, Иттифоқимиздаги барча корхона коллективларига қарата меҳнат унумини ошириш учун социалистик мусобақани кучайтириш ҳақида чақириқ блан чиқдилар. Ленинграддаги С. М. Киров номли «Электросила» заводининг коллективи эса мавжуд ишлабчиқариш майдонидан маҳсулот олишни кўпайтириш ҳақида қимматли ташаббус бошлади. Мамлакатимиздаги барча саноат корхоналарида меҳнат унумини ошириш ва шу асосда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун бошланган социалистик мусобақа кенг қулоч ёйди.

И. В. Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинати 1-нчи йигирув-тўқув фабрикасининг ишчилари, хизматчилари ва инженер-техник ходимлари ўз йиғилишларида москвалилар чақириғини кенг муҳокама қилиб, уни қизғин қўллаб-қувватладилар, ўз зиммаларига янги, оширилган мажбурият олдилар. Олинган мажбуриятни шараф блан бажариш мақсадида ҳарбир участка ва цех учун ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилиб, амалга оширилабошланди. Мавжуд ишлабчиқариш майдонидан маҳсулот олишни кўпайтириш учун асбоб-ускуналарнинг техникавий ҳолати яхшиланди. Йигирув машиналарида ва тўқув станокларида иш процессининг узлуксиз равишда бир ме'ёрда давом этиши та'минланди. Бунинг учун машина ва станокларга айрим ўзгартишлар киритилди.

Асбоб-ускуналарнинг капитал, планли ва профилактик ремонт сифатларини ҳамда уларнинг техникавий ҳолатини яхшилаш ўзининг ижобий натижаларини берди. Масалан, арқоқ-йигирув машиналарининг ҳаракат тезлиги 3 процент, асосий йигирув машиналарида 6,3 процент, тўқув станокларида эса 0,73 процент ошди. Шунингдек, биз оғир ва кўп меҳнат талаб қиладиган, айниқса қўл кучи блан бажариладиган иш процессларини механизациялашга алоҳида э'тибор бердик. Буларнинг ҳаммаси корхонада меҳнат унумини бирмунча ошириш имкониятини берди.

Ма'лумки, меҳнат унумини кескин суратда ошириш учун фақат машина ва станокларни такомиллаштириш, иш процесларини механизациялашнинг ўзигина кўнгилдагидек кутилган натижаларни бермайди. Меҳнат унумини оширишда ана шу механизмларни моҳирлик блан бошқаручи, ундан рационал фойдаланучи, ўз station and machine —

ўз станоги ва машинасининг инидан-игнасигача билучи, ўз ишининг усталари, я'ни ихтисосли кадрлар ҳал қилучи роль ўйнайдилар. Шу сабабли ишлабчиқариш процесларини тинмай такомиллаштириш блан бирга ишчилар, смена ва цех бошлиқларининг малакасини тинмай ошириб бориш корхоналарнинг хўжалик раҳбарлари, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг доимо диққат марказида бўлиши керак.

Фабрикадаги махсус малака ошириш курсларига турли касб эгаларидан 2000 киши жалб этилган. Бу курсларда ишчилар прогрессив иш методларини ўрганмоқдалар, бу методларни ишлабчиқаришга жорий қилиб, меҳнат унумини тинмай оширмоқдалар, маҳсулот сифатини яхшилаб, унинг таннархини камайтирмоқдалар. Корхонада вақти-вақти блан донгдор ишчилар блан учрашувлар ўтказилиб турилади. Бу учрашувларда фабриканинг илғор ишчилари ёш ишчиларга ўзларининг бой тажрибаларини гапириб берадилар, маҳсулот сифатини яхшилаш, ички резервлардан фойдаланиш йўлларини ўргатадилар. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши кўп станокчилар сафининг кескин суратда ўсишига ва меҳнат унумини оширишга олиб келди. Кўпгина тўқучилар 36 станокдан 48 станокда ишлашга кўчдилар. Корхонанинг илғор ишчилари кўп касбни эгаллаш ҳаракатини бошлаб бердилар.

Олинган мажбуриятни шараф блан бажариш учун бошланган курашга фабрика бутун коллективининг актив иштирок этиши натижасида корхонада ойлик ва квартал планлари систематик равишда оширилиб бажарилмоқда. Фабриканинг ҳамма бригадалари, участкалари ўз зиммасига оширилган социалистик мажбурият олиб ишламоқда. Мусобақадош участкалар вақти-вақти блан социалистик мажбурият шартномалари қандай бажарилаётганлигини текшириб турадилар. Ўзаро текшириш бригадалари составига ҳамма асосий касб эгаларидан вакиллар киритилади. Бу бригада мусобақадош участкада меҳнатнинг қандай ташкил этилганлиги, асбоб-ускуналарнинг техникавий ҳолати, илғор иш усулларининг қандай қўлланилаётганлиги, участкада ишлабчиқариш маданияти ва иш жойларининг тозалигини текширади. Текшириш натижалари мусобақадош участка коллективларининг қўшма йиғилишида биргаликда кенг муҳокама қилинади. Ўзаро текшириш бригадасининг бошлиғи бу қўшма йиғилишда бригада аниқлаган камчиликлар ҳақида доклад қилади. Сўнг бу камчиликларни тузатиш ва участкада меҳнат унумини ошириш йўллари биргаликда белгиланиб чиқилади, тўпланган бой тажрибалар блан ўртоқлашилади.

Цех партия ва касаба союзи ташкилотлари ҳар ойда коллектив ўртасидаги социалистик мусобақага якун ясайди ва унинг натижаларини оммалаштиради. Фабрикада илғор иш методларини ўрганиш ва уни омма ўртасида кенг пропаганда қилиш яхши йўлга қўйилган. Бирорта ишчи ёки смена ишлабчиқариш графигини бузса ва смена топшириғини бажармаса, бу—бутун коллективни ташвишга солади. Коллектив смена нормасини бажармаган ишчи ёки сменага ёрдамга келади ва планнинг бажарилмаслик сабаблари ўрганилади. Бу усул фабрика коллективи ўртасида илғорлар сонининг тинмай ўсиб боришини ҳамда тобора кўпроқ юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни та'минламоқда.

Фабриканинг илғор ишчиларидан 72 та станокда ишловчи В. Васильев шу йилнинг ўтган ойлари ичида пландан ташқари 46 минг метрдан ортиқ сатин, 64 станокда ишловчи А. Абдушукуров 47 минг метр тўқилма, А. Рябикина ва С. Кривенкова ўртоқларнинг ҳарбири 4 минг килограммдан ип тайёрлаб бердилар.

Меҳнат унумини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилашда ўртоқ Корнева бошлиқ цех ишчилари энг юқори кўрсаткичга эришдилар. Цех коллективи меҳнат унумини 1954 йилда 1952 йилдагига нисбатан 21 процент оширди. Ўртоқ Мимрина раҳбарлигидаги 5-нчи цех ишчилари кейинги икки йил ичида меҳнат унумини 18 процентга оширдилар. Шу муддат ичида фабрикада меҳнат унуми 16 процент ошди.

Ма'лумки, корхона ишлабчиқаришини бир ме'ёрда ташкил этмасдан туриб, цех ва участкалар орасидаги иш процессларини ҳамда уларнинг ўзаро алоқаларини қат'ий график асосида ташкил этмасдан туриб, меҳнат унумини ошириб бўлмайди. Ишлабчиқариш график асосда ташкил этилганда мавжуд техникадан тўла ва унумли фойдаланиш мумкин.

Меҳнат унумини ошириш учун курашда фабрика коллективига рационализатор ва ихти'рочиларимиз жуда катта ёрдам бермоқда. Шу йилнинг ўтган 9 ойи ичида корхонадаги рационализаторлик ва ихти'рочилик бюросига ишчи, хизматчи ҳамда инженер-техник ходимлардан меҳнат унумини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаб, унинг таннархини камайтиришга қаратилган 200 та таклиф тушди. Бу таклифларнинг ишлабчиқаришга жорий қилиниши давлатнинг бир миллион сўмдан ортиқ маблағини иқтисод қилиш имконини беради.

Жумладан, механика мастерскойининг бошлиғи Н. Баярский ва арқоқ бўлимининг бошлиғи Т. Крупов ўртоқлар арқоқларни намлаш аппаратларига механизация йўли блан узатиш ҳақида таклиф киритдилар. Бу таклифнинг амалга оширилиши натижасида кўп меҳнат талаб этиладиган иш процесси механизациялаштирилди, 8 ишчи бошқа ишга кўчирилди, йилига давлатнинг 100 минг сўмга яқин маблағини иқтисод қилиш имконияти туғилди. Шунингдек, С. Кузнецова, А. Хўжаев ва Е. Комиссарова ўртоқларнинг ўраш ишини пухта ва силлиқ қилиш учун унга сингдирилган оҳорли модда (шлихта)ни қайнатишнинг янги усули ҳақидаги таклифи ҳар йили 200 минг сўмга яқин иқтисод беради. Бу таклифнинг амалга оширилиши тўқув станокларида ипларнинг узулишини кескин суратда камайтирди, кўп миқдорда ёғ, совун, глицерин ва бошқа хил хомаш'ёни тежаш имкониятини берди.

Иттифоқимиздаги илғор саноат корхоналари коллективларининг прогрессив иш методларини фабрика коллективи томонидан ўрганилиши ва уларнинг ишлабчиқаришга кўплаб жорий қилиниши фабрикада меҳнат унумини оширишда жуда катта ёрдам берди. Илғор иш методларини ўрганиш ишига корхонадаги инженер-техник ходимлар ва ишчиларнинг катта бир қисми жалб этилди. Улар министрликнинг техника бошқармаси томонидан нашр этилаётган ҳамма техника адабиётлари ва прогрессив иш методларини оммалаштиручи адабиётларни чуқур ўқиб, ўрганиб борадилар, сўнг фабрика техника советининг кенгайтирилган кенгашида Иттифоқимиздаги қайси корхоналарда қандай янгиликлар ишлабчиқаришга жорий қилинганлиги ҳақида доклад қиладилар. Бу янгиликларнинг қайсибирини фабрикада жорий қилиш мумкинлигини аниқлайдилар ва уни амалга ошириш йўлларини белгилаб чиқадилар. Сўнг бу янгиликлар фабрика техника советининг муҳокамасига қўйилади. Техника совети бу таклифларнинг энг фойдалисини танлайди ва ишлабчиқаришга жорий этиш учун тайёрлайди.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш — меҳнат унумини оширишнинг ҳал қилучи факторидир. Корхонадаги цехларда меҳнат интизомини бузучи айрим ишчиларга қарши систематик кураш олиб борилди. Жойларда меҳнат интизомини мустаҳкамлашда деворий газеталар, цех ма'муриятига ҳамда партия, комсомол ва касаба союзи ташкилотларига яқиндан ёрдам бермоқда.

Корхонада меҳнатни ташкил этишга алоҳида э'тибор берилмоқда. Чунки меҳнат унумини тинмай ошириб бориш меҳнатни ташкил этишнинг янги ва рационал формаларини қидириб топиш ва уни ишлабчиқаришга жорий этишни талаб этади.

Коллективимиз сафига ҳар йили кўплаб ёшлар келиб қўшилмоқда. Буларнинг кўпчилиги ҳали ишлабчиқаришда тажрибаси бўлмаган ва илғор иш методлари блан яқиндан танишмаган ёшлардир. Шу сабабли фабрика коллективи янги келган ёшларни прогрессив иш методлари блан таништириш, уларни тарбиялашга алоҳида э'тибор бермоқда. Бунинг учун, аввало, фабрикадаги энг илғор ишчиларнинг прогрессив иш методлари хронометраж йўли блан атрофлича ўрганилди, сўнг бу метод корхона методик бюросининг муҳокамасига қўйилади. Бюро бу таклифларни кенг муҳокама қилиб, улардан энг фойдалисини танлаб олади ва уни цех ва смена бошлиқлари, инструкторлар ва ишлабчиқариш илғорларининг маслаҳат ва ўзгартишлари блан ишлабчиқаришга кенг жорий қилиш, ишчиларга ўргатиш учун тасдиқлайди. Техника бюроси томонидан тасдиқланган бу метод асосида корхонанинг ҳамма ишчилари ишлайбошлайди. Бу усул фабрикадаги бирорта янгиликни тез орада бутун коллектив мулкига айлантириш ва шу асосда меҳнат унумини кескин суратда ошириш имкониятини бермоқда.

Бундан ташқари, ёш ишчиларни семинарлар ва махсус курслар орқали, шунингдек бевосита иш жойида илғор иш методларига ўргатилмоқда. Комбинатнинг кўптиражли газетаси, цех ва участкалардаги деворий газеталар орқали илғор иш методлари системали суратда кенг ёритиб борилади.

Фабрика коллективининг меҳнат унумини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш учун олиб борган кураши ўзининг жуда катта натижаларини берди. Ҳозир биз шунга эришдикки, фақат ҳафта, кун мобайнида эмас, балки ҳар соат мобайнида ҳам бир ме'ёрда ишлайдиган бўлдик.

Фабриканинг аҳил ва меҳнатсевар коллективи қўлга киритилган муваффақиятлар блан қаноатланиб қолмасдан, бундан кейин ҳам мамлакатимиз меҳнаткашлари учун кўплаб юқори сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқариш учун бутун куч ва ғайратини аямайди.

Г. ПЕШЕС,
Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинатининг 1-нчи йигирув-тўқув фабрикасининг директори.

Даладаги пахтанинг бир граммини ҳам нобуд қилмай тезроқ йиғиб-териб олиб, кузги ишларни кучайтириб юборайлик!

* *

Сўзимизнинг устидан чиқамиз

Илғор колхозлар етиштирилган мўл ҳосилни сра нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун курашиб, ажойиб ғалабаларга эришмоқдалар. Бўлар қатори бизнинг «Коммуна» колхози а'золари ҳам мамлакатимизга кўпроқ пахта етказиб бериш блан унинг бойлигини, куч, қудратини оширишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Айниқса Мирзачўл ер шароитида пахтадан мўл ҳосил етиштиришда колхозчиларимиз катта муваффақиятларга эришаётирлар.

Илгариги йилларда колхозда 480 гектар пахта майдони бўлиб, ҳар гектар ердан ҳозиргига қараганда паст ҳосил олинар эди. Кейинги йиллар мобайнида бу колхозга Охунбобоев номли, «Ёш ленинчи» сингари кам ҳосилли колхозлар бирлашди. Пахта майдони янги ўзлаштирилган ерлар ҳисобига ҳам кенгайиб ҳозир 888 гектарга етди.

Мана шу ерларда колхозимиз а'золари 1948 йилдан бери мўл ҳосил етиштириб, пахта тайёрлаш планини муттасил оширғи блан бажариб келмоқдалар. Шу блан бирга, ҳар гектар ердан олинадиган пахта ҳосили ҳам шу йиллар мобайнида гектар бошига 14 центнерга кўпайди. Бу йил колхоз а'золари шартномадаги 26,5 центнер ўрнига 27,5 центнердан ҳосил топшириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

Мўл ҳосил учун курашда комсомол а'зоси Набижон Олложонов бошлиқ 9-нчи, Машраббой Болтабоев бошлиқ 7-нчи бригада а'золари яхши натижаларга эришдилар. Бу бригадалар колхозда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планини ортиғи блан бажардилар. Олложонов бригадасида пахта майдони 55 гектар бўлиб, шундан 13 гектари янги очилган ер эди. Бу ерлардан биринчи йилнинг ўзидаёқ, пландаги 10 центнер ўрнига 23,5 центнердан ҳосил олинди. Шу бригаданинг ўтган йили ҳар гектар ердан 41 центнердан ҳосил олганлиги учун Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига қатнашган 67 ёшли Жўрабойота Матмусаев бошлиқ звеноси 15 гектар ердан ҳозир 31 центнердан ҳосил йиғиб олиб, планни ошириб бажарди. Звено а'золари гектаридан яна 15 центнердан пахта топшириш учун курашмоқдалар.

Шунингдек, ўртоқ Болтабоев бригадасида 60 гектар ернинг ҳар гектаридан ҳозиргача 27, 3 центнер ўрнига 29 центнердан ҳосил олинди. Бу бригада а'золари ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил олиш учун астойдил ишламоқдалар.

Ҳозир колхозимизнинг бирқанча бригадаларида йиллик план бажарилди. Колхозимизда йиллик пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажариш, давлатга ўтган йилдагига нисбатан анча кўп пахта етказиб бериш учун барча имкониятлар бор. Биз шу имкониятлардан самарали фойдаланиш учун курашмоқдамиз. Ҳосилот Қўлдошева, Ҳабиба Усмонова, Пўлатбой Биллиев каби илғор теримчи йигит ва қизларимиз 8000 килограммдан ошириб, Бибисора Абдуллаева, Ойпошша Оллоева, Насриддин Абдуллаев, Акия Болтабоева сингари теримчилар эса 6000—7000 килограммдан пахта териб, ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Терилган пахталарни қуритишда ва қоплашда Ҳожимурод Бобоев, Олимбой Мирбобоев ўртоқларни, пахталарни тайёрлаш пунктига ўз вақтида етказиб беришда Усмон Иброҳимов, Абдулла Чолбоев каби шоферларимиз, Чахил Тошалиев, Маматкарим Умарқулов сингари ишчан аравакашларимизнинг қилган астойдил хизматларини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак. Барча колхозчилар пахта йиғим-теримидек муҳим, ҳал қилувчи кампанияда ғайрат кўрсатиб ишлаётганликлари учун колхозимизда меҳнат интизоми мустаҳкамланиб, биз катта ютуқларга эришмоқдамиз.

Шу нарса қувонарлики, шаҳар меҳнаткашлари колхозимизга катта ёрдам бермоқдалар. Шаҳардан келган ўртоқларнинг ёрдами, шаҳар блан қишлоқ меҳнаткашлари ҳамкорлигининг яна бир ёрқин ифодаси бўлди.

Йиллик пахта тайёрлаш планининг бажарилишига яқин қолинган бўлса ҳам ҳали далада пахта кўп. Ғап мана шу ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олишда. Ҳал қилувчи кунлар олдимизда турипти. Биз ишни бўшаштирмай, ғанимат фурсатдан самарали фойдаланамиз. Терим сур'атини янада кучайтирамиз, олинган мажбуриятимизни ошириб бажариш учун ҳамма куч ва имкониятларни тўла сафарбар этамиз. Янги ерларнинг ҳар гектаридан 27,5 центнердан ҳосил топшириш тўғрисидаги сўзимизнинг устидан албатта чиқамиз.

У. СОДИҚОВ,
Мирзачўл районидаги «Коммуна» колхозининг раиси.

Оқ олтин карвонлари

Кузги шабнам тушди яшил япроққа,
Водиларда кезар шаббода майин.
Мевалар ғарқ пишиб кўрк берди боққа,
Боғбонга ҳосилнинг ҳисоби тайин.
Қадрини топалди ҳарбир қатра тер,
Чаноқда яшнади тинчлик ҳосили.
Унум дастурхонин ёзди дала-ер,
Пахта устасига эл ейтар: балли!
Пахтазор ўзини кўз-кўзлар бу чоқ,
Ҳар тупда мўл ҳосил, теримни кутар,
Гавҳардай товланиб очилган чаноқ,
Эрталаб қуёшдек ярқираб турар.
Минглаб машиналар сузар далада,
Механик-ҳайдовчи рулида маҳкам.
Ҳаркимда ғайрат зўр қизғин паллада
Оқариб кўринган хирмонлар кўркам.
Халқларнинг бойлиги шу оқ олтинда—
Мавжуддир бир йилги меҳнат мазмуни.
Катта карталарда қизлар олдинда,
Норма ошиб борар ишда ҳар куни.
Этаклар тўлади, хирмонлар тўлур,
Оқ олтинни юклар карвонлар бугун.
Пахтакор ўлканинг ҳиссаси бўлур,
Ватан ва халқларнинг тинчлиги учун.
Азиз элимизда меҳнат шон-шараф,
Отбор сорт пахтадан қанорлар тиғиз;
Тинчлик карвонлари заводга қараб
Асфальт кўчалардан борар изма-из.

Юсуфжон ҲАМДАМ.

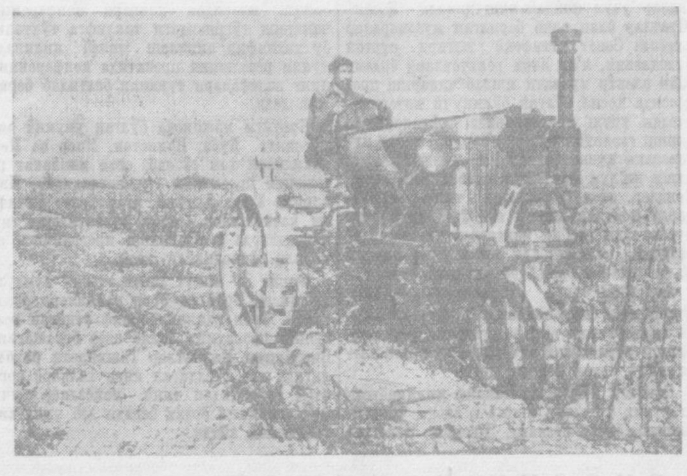

Гулистон районидаги 2-нчи МТСнинг тракторчиси ўртоқ Э. Холбоев Молотов номли колхоз далаларида ишлаб, трактор блан ғўзапоя юлиш кунлик нормасини 190 — 200 процент қилиб адо этаётир. **Суратда: ўртоқ Э. Холбоев**

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси)

Пахта тайёрлашни асло бўшаштирмай, келгуси йил мўл ҳосили учун пухта тайёрланайлик

СИРДАР'Ё, **(«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан).** Бу ерда Мирзачўл, Гулистон, Верхне-волинск ва Сирдар'ё район партия ва совет ташкилотлари раҳбарлари, колхоз раислари, МТС директорлари, агрономларнинг районлараро кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда қолган пахта ҳосилини тез фурсатда, сра нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва кузги шудгорни 5 декабрьгача тамомлаш ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Сирдар'ё район партия комитетининг секретари ўртоқ Каримов ҳозирги ҳал қилучи пайтда районда пахтани нобуд қилмай териб олиш учун ишнинг қандай ташкил этилгани ҳақида гапириб берди. Ўртоқ Каримов шу кунларда район колхозларида теримчиларнинг тарқоқ ҳолда эмас, группаларга бўлиниб ишлаётганлигини ва бу усул яхши натижа бераётганини, хирмонлардаги кишилар, бир қисм табельчи, иккинчи даражадаги ишлар блан шуғулланучи кишилар бевосита пахта теримига сафарбар этилганини, натижада райондаги теримчилар сони 4000 дан 4500 га етганлиги тўғрисида сўзлади. Бу усул даладаги пахта ҳосилини йиғиб олиш блан кузги шудгорга ер тайёрлашда ҳам катта аҳамиятга эга эканлигини уқдириб ўтди. Шунингдек, ҳозирги пайтда кўрак чувиш машиналарини газ сушилкалари атрофига марказлаштириш мақсадга мувофиқ эканлиги та'кидланди.

Кенгашда Мирзачўл район партия комитетининг секретари Укибоев, Гулистон районидаги «Красная заря» колхозининг раиси Турдиев, «Малик» совхозининг директори Иброҳимов, Верхне-волинск районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси Султонов, Сирдар'ё районидаги биринчи МТС директори Аҳмедов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқдилар. Улар теримчиларнинг группа бўлиб ишлаши яхши натижа беражагини кўрсатдилар. Кенгаш қатнашчилари айрим колхозларда даладан ҳосилни йиғиб-териб олишни ташкил этиш ўрнига, колхоз раисларининг, партия ташкилотлари секретарьларининг, ҳосилот советлари раисларининг сушилка атрофида ўралашиб юришларини қаттиқ қораладилар. Шунингдек, сушилка хўжалиги ҳамма колхозларда тўла тайёр бўлмагани, мавжуд сушилкалардан дастлабки кунларда ёмон фойдаланилгани аниқланди. Натижада колхозларда 2—3 процент миқдорида пахта бўлгани ҳолда 8—9 ноябрь кунлари давлатга пахта топшириш жуда пасайиб кетди.

Кенгаш қатнашчилари қолган пахта ҳосилини йиғиб олиш учун меҳнатга ҳақ тўлашни янада яхшилаш ва бу ишни узлуксиз давом этдириш, далада иссиқ овқат ташкил этиш катта аҳамиятга эга эканлигини алоҳида қайд этдилар.

Янги ерларни ўзлаштириш Мирзачўл, Гулистон ва Верхне-волинск районларида жуда суст давом этмоқда. Шолипоя ва бошқа экинлардан бўшаган ерларни, айниқса пахта майдонларини шудгор қилиш мутлақо қониқарсиз давом этаётгани та'кидланди. Мирзачўл районидаги Жданов номли колхозда 1955 йил мўл ҳосили учун курашиб, планга мувофиқ ўзлаштирилиши лозим бўлган 200 гектар ер ҳайдалган ва бу шўр ерлар икки марта ювилган. Аммо бошқа колхозларда тайёрлик ишлари олиб борилмаётир. Кузги шудгорни муваффақиятли ўтказиш учун ҳали айрим МТСлар ҳайдов тракторларини тўла ремонтдан чиқармаган. Мавжуд тракторлар ҳам ишга туширилмаган. Кенгаш кузги шудгорни тезлаштириш учун трактор ремонтини кучайтириш, тайёр тракторларни ишга тушириш, тракторларнинг тўхтовсиз ишлаши учун ерларни ғўзапоялардан тозалаш, карчовалкаларнинг нормал ишлаши учун айрим участкалардаги кўракларни жадал териб олиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Айрим жойларда кўк кўсакларни теришга йўл қўйилаётгани кўрсатилди ва бундай ҳаракатга йўл қўймаслик зарурлиги айтилди.

Кенгаш қатнашчилари қолган пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ишини кузги шудгор блан узвий равишда боғланган ҳолда олиб бориш кераклигини алоҳида уқдириб ўтдилар.

* *

Оққўрғон район МТСларида тракторларни кузги ишларга тайёрлаш ёмон аҳволда

МТС колхоз хўжалигини бошқаришда, деҳқончилик маданиятини ошириш блан мўл ҳосил етиштиришни та'минлашда чинакам ташкилотчи бўлиши керак. КПСС Марказий Комитетининг Пленумлари қарорларида машина-трактор станциялари зиммасига жуда муҳим вазифалар юклатилган.

Оққўрғон районидаги иккинчи МТС бу йил янги кадрлар блан мустаҳкамланди. Бошқа иш блан банд бўлган 30 дан кўпроқ тракторчи ва бошқа механизатор ходимлар МТС ишига қайтиб келдилар. Агрономлар бевосита колхоз ишлабчиқаришига яқинлашиб хизмат қилмоқдалар. МТС паркида янги мураккаб машиналар кўпайди, пахтачиликни комплекс равишда механизациялаш проблемасини ҳал қилишда МТС ходимлари яхши натижаларга эришдилар.

МТС зонасидаги колхозларда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун самарали ишлар қилинди. Ерларнинг мелиоратив аҳволи бирмунча яхшиланди, янги суғориш системасига ўтиш учун зарур тадбирлар амалга оширилди. Шунинг натижасида илгари қолоқ деб ҳисобланган «Сталинчи», Будённий номли колхозлар пахтадан мўл ҳосил етиштиришда яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Шу кунларда МТС учун иш ҳажми янада ортди. Пахта тайёрлаш планининг бажарилишини та'минлаш, 1954 қишлоқ хўжалик йилини якунлаш ва келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаш зарур. Тракторларни ремонт қилиш, кузги шудгорлашга киришиш, кузги дон экиш каби муҳим вазифаларни муваффақиятли амалга ошириш керак.

МТС трактор бригадалари ўзаро мусобақалашиб қишлоқ хўжалик йилини муваффақиятли якунлаш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Масалан, ўртоқ Шераменко бошлиқ 13-нчи трактор бригадаси 3 та тракторни муддатидан олдин ремонтдан чиқарди. Бу трактор бригадасининг а'золари Зайниддинов, Абдураҳмонов, Мавлонов ўртоқлар ўзларига бириктилган тракторларни сифатли ремонтдан чиқариб, кузги дала ишларини бажаришга киришдилар. Ўртоқ Жўраев бошлиқ 6-нчи трактор бригадаси ҳам ремонтда илғорлар қаторида бормоқда. Ўртоқ Тен бошлиқ 10-нчи трактор бригадаси 2 та ДТ — 54 тракторини муддатидан илгари ремонт қилиб бўлди.

Лекин, МТС бўйича трактор паркини ўз вақтида тайёрлаш ишлари дуруст бораётир деб бўлмайди. МТС раҳбарлари (бош инженери ўртоқ Каваленко) ремонт ишларини пухта уюштиришга эришмаётирлар. Айниқса бирнеча трактор бригадалари ремонт ишларида орқада қолмоқдалар. Бу ўринда ўртоқ Чернов бошчилик қилаётган 11-нчи трактор бригадасини кўрсатиш керак. Бригада дала ишлари планини ҳам бажаргани йўқ, трактор ремонтида эса ҳаммадан орқада қолмоқда. Ўртоқ Вайсман бошлиқ бўлган трактор бригадаси ҳам ремонт ишларини ўз ҳолига ташлаб қўйган. Бу бригадаларнинг ремонт иши блан банд бўлган тракторчилари ўртасида меҳнат интизоми пухта ўрнатилмаган. Ишга кеч келиш ва берилган топшириқни бажармаслик ҳоллари тез-тез учраб туради.

МТС раҳбарларининг айби блан 3 та С — 80 трактори уч ойдан буён ремонтдан чиқарилмай ётипти. Лекин, қишлоқ хўжалик министрлигининг Қорасув районидаги Мотор-ремонт заводининг раҳбарлари ҳам (директори ўртоқ Азатян) МТСнинг заказларини ўз вақтида бажаришга мас'улиятсизлик блан қарамоқдалар. Оққўрғон 2-нчи МТСи бу заводга бундан тўрт ой илгари С — 80 трактори учун жуда зарур бўлган бирнеча детальлар тайёрлаб бериш тўғрисида заказ юборган эди. Завод раҳбарлари бу ишни пайсалга солиб келмоқдалар. Охири, «бизда бу детальларни тайёрлаб бўлмайди», деб берилган заказни бажаролмасликларини айтдилар. МТС бирнеча бор қаттиқ талаб қилганидан кейингина «кейинги ҳафтада бажариб берамиз» деб яна ва'да қилишга ўтдилар. Шундай сансалорлик натижасида 3 та кучли трактор ҳамон ремонтдан чиқарилмай ётипти.

Бундай ярамас ҳолни область қишлоқ хўжалик бошқармасига қарашли ГТАПнинг районлараро конторами фаолиятида ҳам кўриш мумкин. Агар бу ташкилотдан бирор зарур запас қисм беришни талаб қилсангиз, «бизда бундай частлар йўқ», деб осонгина жавоб берадилар. Бу контора ишида тартиб жорий қилинмаган. Оққўрғон 2-нчи МТСи учун зарур бўлган запас қисмларни уч ойдан буён берилмай келинаётганлигига ҳам сабаб шу.

Буларнинг ҳаммаси 2-нчи МТСда трактор паркини ишга тайёрлаш юзасидан белгиланган топшириқларнинг бажарилмай қолишига сабаб бўлаётир. Шу кунгача 16 та трактор дала ишларига тайёр қилингани йўқ.

МТС зонасидаги колхозларда кузги тадбирларни амалга ошириш жуда сустлик блан бормоқда. Фақат 50 гектарга яқин сувли ер шудгор қилинди, холос. Охунбобоев номли, Жданов номли ва Карл Маркс номли колхозларда кузги ишларни бажаришга киришилмаган.

Янги суғориш системасига ўтиш, олмашлаб экишни пухта жорий қилиш мўл ҳосил гаровидир. Лекин МТСнинг бош агрономи ўртоқ Борисов бу иш блан мутлақо шуғулланмаётир. Ер карталарини йириклаштириш блан банд бўлган машиналарнинг иш унуми паст. Ҳалигача колхозларда олмашлаб экишни тўла жорий қилиш тадбирлари амалга оширилмаган. МТСнинг колхозлардаги агрономлари «пахта тайёрлаш иши блан бандмиз» деб бу муҳим ишларни бажаришга бепарво қарамоқда.

Оққўрғон районидаги 2-нчи МТС да содир бўлаётган бу камчиликлар биринчи МТС учун ҳам характерлидир. Бу МТСнинг вақтинча директори ўртоқ Валиев кузги тадбирларни амалга ошириш иши блан шуғулланмаётир. МТС зонасидаги колхозларда ҳам кузги шудгорлаш бошлангани йўқ.

Оққўрғон район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари (райком секретари Усмонов ва райижроком раиси Х. Мирзаев ўртоқлар) «пахта тайёрлаш иши блан бандмиз» деб, кузги тадбирларни амалга оширишга э'тибор бермай келмоқдалар. Даладаги ҳамма ҳосилни тез йиғиб олиш блан бирга кузги тадбирларни ҳам бажариш, экиндан бўшаган ерларни шудгор қилиш учун барча тадбирларни амалга ошириш шу куннинг энг муҳим вазифасидир.

Т. ОРИПОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Пахта териш машинаси

Бу йилги пахта териш мавсумида далаларда ўн минглаб пахта териш машиналари ишлатилмоқда. Совет Иттифоқининг асосий пахта базаси бўлган Ўзбекистонда бу йилги ҳосилнинг яқин учдан бир қисми машиналар блан йиғиб олиниши лозим.

СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954—1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарори партия ва ҳукуматимизнинг бутун халқимизга ва шунингдек пахтакорларга қилаётган ғамхўрлигининг яққол далилларидан биридир. Бу қарорда пахтачиликда энг кўп меҳнат талаб қиладиган ишни — пахта теримини механизациялаштиришни 1958 йилда асосан тугаллаш — очилган пахтанинг 80 процентини машина блан теришга эришиш кўзда тутилади.

Америкада пахта териш машинасини яратиш устида юз йилдан ортиқ давр давомида иш олиб борилишига қарамай, ҳозирча ҳам дуруст бир натижага эришилгани йўқ.

Партия ва ҳукуматимизнинг кундалик ғамхўрлиги туфайли совет кишилари қисқа муддат ичида конструкция жиҳатидан оригинал бўлган совет пахта териш машиналарини яратолдилар. Ихтиро'чилар, конструкторлар, саноат ва қишлоқ хўжалик новаторлари ва илмий ходимлар ҳамкорликда ишлаб, пахта териш машинасини ишлабчиқаришга жорий қилишга ҳам эришдилар.

СССРда пахта териш машиналарининг дастлабки нусхаси 1929 йилда ишланган эди. Ўша йилни, пахта териш машинасини яратиш устида иш бошланган биринчи йил дейиш мумкин.

Пахта териш машинаси ихтиро'чилари ва конструкторларининг ишларини илмий асосга қуриш иши блан дастлаб Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик машинасозлик институти — ВИСХОМ ҳамда СоюзНИХИнинг пахтачиликни механизациялаш ва агротехника марказий станцияси — ЦСМАХ шуғулланиб келдилар.

Иттифоқ ҳукуматининг қарорига мувофиқ, 1946 йилда ВИСХОМнинг Тошкентдаги филиали асосида Пахтачилик машиналари блан шуғулланучи Давлат махсус конструкторлик бюроси — ГСКБ ташкил қилинди ва унинг олдига яқин 3—4 йил мобайнида пахта териш машинасини ишлабчиқаришга жорий қилиш масаласини ҳал қилиш вазифаси қўйилди.

Совет конструкторлари ўз олдиларига қўйилган бу ғоят муҳим вазифани бажаришда қуванарли натижага эришдилар. 1948 йилда СХМ—48 маркали пахта териш машинаси Давлат комиссияси томонидан ма'қулланиб, ўша йилдан бошлаб кўплаб ишлаб чиқарилабошланди ва қишлоқ хўжалигида кенг қўлланабошланди.

Шуни айтиш керакки, пахта териш машиналари ҳозирги қиёфага келгунча кўпгина босқичлардан ўтди. 1929 йилги дастлабки конструкциядаги аэродинамик машина очилган пахтани ҳаво блан тортиш усулига асосланган бўлиб, у синовда қаноатланурлик натижа бермаса ҳам, лекин унинг яратилиши ва иши ҳамда кейинчалик ҳозирги такомиллашган машиналарни яратиш устида олиб борилган ижодий ишлар учун катта туртки бўлди.

1930—1931 йилларда синовдан ўтган уч турли конструкцияда тайёрланган карда (тасма тароқ) машиналар ҳам қаноатланурли натижа бермади. Кейинги йилда ихтиро'чи Клементьев таклифи бўйича ясалган қил чўтка-горизонталь- шпиндельли машина лаборатория шароитида ўтказилган синовда кетма-кет учқайта териш натижасида очилган пахтанинг фақат 75 процентинигина тераолди.

1933 йилда пневматик машиналар яратилди. Ваккум ва эжекцияга асосланган бу типдаги машиналарда 6 дан 12 гача резинка шланглар орқали ҳаво ёрдами блан кўсакдаги очилган пахтани тортиб олинар эди. Ҳарбир шлангни бир киши ушлаб юргани учун, бу машинанинг иш унуми қўл блан тергандагидан унча фарқ қилмас эди ва терилган пахта хас-чўп блан ифлосланар эди. Шунинг учун бу тип машиналар устида олиб борилган иш тўхтатилди.

1935 йилда М. М. Калмиков таклифи бўйича горизонталь-шпиндельли машина нусхаси тайёрланди. Бу машина лаборатория синовида очилган пахтани 40 процентгача терди. Кейиндан шу типда ишланган, лекин бирйўла икки қатордаги пахтани терадиган БШМ—1 маркали машина очилган пахтани 65 процентгача терди.

1937 йилда турли принципда ишловчи ва анча такомиллаштирилган машиналар синовдан ўтказилди. Булардан ХА маркали шлангсиз пневматик машина очилган пахтани 83 процентини горизонталь шпиндельли машиналардан БШ маркали машина — 86 процентини, ЦП маркали машина — 79 процентини ва ХГ маркали машина — 71 процентини териб, дуруст натижа берди. Кейинги йилда пахта териш машиналарининг ишлашини яхшилашга қаратилган илмий-текшириш ишлари кенгайтирилди, мавжуд терим машиналари конструкциясига анча тузатишлар киритилди. Масалан, ХА маркали машина принципида бирйўла икки қатордаги пахтани терувчи ХЗ маркали машина конструкцияси яратилди.

1939 йилда, ишлаш принципи бутунлай бошқача бўлган янги тип ХВШ маркали вертикаль-шпиндельли машина ҳам синовдан ўтказилди. ХВШ машинанинг пахта териш аппарати ўз ўқи атрофида айланучи бир жуфт вертикаль барабанлардан иборат бўлиб, ҳар барабанга 32 тадан шпиндель ўрнатилган эди. Синовда машина очилган пахтани 54—64 процентгача миқдорини териш кучига эга эканлигини кўрсатди. Айни синовда горизонталь шпиндельли машиналардан БШ — 4 ва ХЖ маркали машиналар яхши кўрсаткичларга эга бўлдилар.

1940 йилда пахта териш машиналари биринчи марта хўжалик шароитида синовдан ўтказилди. «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозида ўтказилган синовда горизонталь шпиндельли машиналардан иккита ХЖ маркали машина блан 53 гектар пахта майдонидан 58 тонна ва бир БШ—4 маркали машина блан 6,38 гектар майдондан 7,73 тонна пахта териб олинди.

1941 йилда вертикаль шпиндельли машина такомиллаштирилди. Унинг аввалги биринчи жуфт шпинделли барабани қаторига иккинчи жуфт барабан ўрнатилди. Натижада ҳар туп ғўза кетма-кет икки жуфт барабандаги шпиндельларга дуч келиб, машинанинг иш унуми анча ошди.

1942—1945 йиллардаги ишлар асосан лаборатория шароитида, мавжуд машиналарнинг конструкциясини яхшилаш ва уларнинг оптимал иш режимини аниқлаш устида олиб борилди. Шу давр ичида бирйўла икки қатордаги пахтани терувчи ХЖ машина типидаги «У—1» тракторига ўрнатиладиган ХЖН маркали машинанинг конструкцияси яратилди.

ГСКБ ташкил бўлиши блан пахта териш машинаси устида олиб борилаётган ишлар қизитиб юборилди.

1946 йилда ЦСМАХда ясалган 3 та вертикаль шпиндельли машина ва ГСКБ да ясалган 2 та горизонталь шпиндельли машиналар хўжалик шароитида синовдан ўтказилди.

1947 йилда ҳар икки типдаги машиналардан 10 тадан ясалиб, «Пахтаорол» ва «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозларида ва колхозларда давомли синовдан ўтказилди. Янгийўл районидаги Юсупов номли (ҳозирги Сталин номли) колхозда 4 барабанли вертикаль шпиндельли ХВШН—2 маркали машина очилган пахтани 87 процентгача териб, бошқа машиналарга нисбатан яхши натижа берди. Шунинг учун, кейинги йил кенг синовдан ўтказиш мақсадида бу типдаги машинадан 30 таси ясалди.

Пахта териш машиналарини яратишда ҳал қилучи йил — 1948 йил бўлди. Бунда синовга ЦСМАХнинг ХВШН—2 маркали вертикаль шпиндельли машинаси, ГСКБнинг СХМ—48 маркали машинаси ва ГСКБнинг СХН маркали горизонталь-шпиндельли машинаси ишлатиб кўрилди. Бу машиналардан конструкцияси афзал бўлган СХМ—48 машинаси ҳарбир жиҳатдан яхши кўрсаткичларга эга бўлгани учун Давлат комиссияси уни кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия қилди. Шу йилдан бошлаб «Ташсельмаш» заводи СХМ—48 машинасини кўплаб ишлаб чиқаришни йўлга қўйди.

СХМ—48 пахта териш машинасининг яратилиши ва уни кўплаб ишлаб чиқаришнинг ўзлаштирилгани учун Г. Волков, Л. Розенблюм, М. Марков, В. Нехорошев ва Г. Низовой ўртоқлар 1949 йилда биринчи даражали Сталин мукофотини олдилар.

1948 йилги синовда «ХЗ» пневматик машинаси иш принципига асосланган СХП—48 маркали пневматик машина ҳам иштирок этди. Кейинги йилларда бу машина конструкция жиҳатидан такомиллаштирилди. Пневматик машина терган пахтанинг 13 дан 30 процентгача қисми хас-чўплардан иборат бўлгани учун, 1950 йилдан бошлаб пневматик машиналарнинг технологик схемасига пахтани тозалайдиган қўшимча органлар киритилди. Шу йилдан бошлаб янги пахтачилик районларида ишлашга мослаб бирйўла икки қатордаги пахтани терувчи СХП — 1,4 маркали ва бирйўла уч қатордаги пахтани терувчи СХП—2,1 маркали машиналар ишлаб чиқарилабошланди.

СХН маркали горизонталь шпиндельли машина такомиллаштирилиши натижасида 1950 йилда бирйўла икки қатор пахтасини терувчи СХН—Д маркали машина кичик серияда ишлаб чиқарилди.

ГСКБ конструкторлари СХМ—48 машинасини такомиллаштириш юзасидан иш олиб бориб, уни конструкция жиҳатидан яхшилашда ва пахта теришда унумли ишлайдиган қилишда анча муваффақиятга эришдилар. Натижада 1952 йилдан бошлаб «СХМ—48» машинаси ўрнига такомиллаштирилган «СХМ—48М» машинаси ишлаб чиқарилабошланди. Бу машинага пневматик-подборщик ўрнатилиши блан ғўза тупидан ерга тўкилган пахтани алоҳида бункерга йиғишга эришилди.

«СХМ—48М» маркали вертикаль шпиндельли машина блан пахта териш қуйидагича бўлади. Машина ғўза қаторида юрганда ғўза туплари обтекатель ва кустоподъёмниклар блан машинанинг иш аппаратига йўналтирилади. Бу ерда ғўза туплари икки жуфт шпиндельли барабанлар орасидан бирин-кетин сиқилиб ўтказганда, барабанларнинг сиртини ташкил қилучи ва ўз ўқи атрофида айланучи шпиндельлар очилган пахтани тишлари блан илиб олиб ўзига ўрайди ва барабанлар айланиши сабабли пахта териш зонасидан чиқиб пахтани шпиндельдан ажратиб олучи чўткали барабанлар (с'емниклар) ёнидан ўтади. Чўткали барабанга яқинлашиш олдидан шпиндельлар тескари айланабошлагани учун улардаги пахтани ажратиб олиш осонлашади. Чўткали барабанлар пахтани шпиндельлардан ажратиб, уни машинанинг қабул қилучи камерасига узатади. У ердаги вентиляторлар пахтани труба орқали сўриб олиб, машина бункерига ташлайди. Ғўза тупидан ерга тўкилган пахтани подборщик вентилятори сапполар орқали сўриб олиб, алоҳида бункерга тўплайди.

Машинанинг яхши ва унумли ишлаши учун бу тўғридаги инструкцияга қат'ий риоя қилиш лозим.

Бу йилги мавсумда пахта териш машинасининг илғор механик-ҳайдовчилари смена топшириғини икки баравар ва ундан ҳам ошириб бажариб, ишда ўрнак кўрсатмоқдалар.

Ҳозир ГСКБда пахта териш машинасини янада такомиллаштириш — нам пахтани ҳам теришга имконият туғдириш, машинани ёғингарчилик пайтида ҳам далада ишлашга мослаш ва шунингдек бошқа масалаларни ҳал қилиш устида кенг кўламда иш олиб борилаётир.

Ўтган йилларда ўтказилган синовларда ГСКБда тайёрланган янги типдаги икки қатордаги пахтани бирйўла терувчи СХС—1,4 маркали горизонталь шпиндельли машина жуда яхши кўрсаткичларга эга бўлган эди. Бу машина кенг синовдан ўтказиш учун 5 та СХС—1,4 маркали машина ясалди. Бу машина бирйўла икки қатордаги пахтани тергани учун, унинг иш унуми СХМ—48М машинасига нисбатан икки баравар кўп бўлиши блан механик-ҳайдовчига қулай иш шароити ҳам туғдирилган. Машинада пахта териш аппарати унинг олди томонига, мотор, вентилятор, бункер ва бошқа механизмлар машинанинг орқа томонига ўрнатилган. Ҳозир бу машиналар пахта далаларида ҳартомонлама синовдан ўтказилмоқда.

* * *

Пахтани машина блан териш проблемаси ҳозир асосан ҳал қилинди дейиш мумкин. Энди машина блан терилган пахтанинг сифатини яхшилаш устида жиддий иш олиб бориш пайти келди.

Ма'лумки, машина блан терилган пахта қўлда терилган пахтага нисбатан бирмунча хас-чўплар блан ифлосланган бўлади. Шунинг учун ҳам машина блан терилган пахтани тозалаш учун уни дала хирмонларида кўсак чувиш машинасидан ўтказилади.

Ҳозир Тошкент тўқимачилик институти ва ГСКБ машина блан терилган пахтани терим машинасининг ўзидаёқ тозалаш устида иш олиб бораётирлар. Бу ҳамкорлик натижасида вужудга келтирилган пахтани териш пайтида уни бир йўла тозаловчи экспериментал машина ҳам шу мавсумда синовдан ўтмоқда.

Машина блан терилган пахтанинг сифатини қўлтерим пахта сифати даражасига етказиш масаласини ҳам яқин фурсатда ҳал бўлишига ҳеч шубҳа йўқ.

Н. ФОЗИЛОВ,
Тошкент тўқимачилик институтининг старший ўқитувчиси.

СССР БЛАН ФРАНЦИЯНИНГ БИР-БИРЛАРИГА МОЛ ЕТКАЗИБ БЕРИШИ ТУҒРИСИДАГИ ПРОТОКОЛ ИМЗОЛАНДИ

ПАРИЖ, 11 ноябрь. (ТАСС). Музокаралар тамомланиши натижасида 10 ноябрьда Парижда СССР блан Франциянинг 1954 йил 1 июльдан тортиб 1955 йил 31 декабрьгача бўлган даврда бир-бирларига мол етказиб беришлари тўғрисидаги Протокол имзоланди.

Протокол мол етказиб беришни ўтган йиллардагига нисбатан анча кўпайтиришни кўзда тутади.

Совет Иттифоқи Францияга нефть ва нефть маҳсулотлари, антрацит, тош кўмир пеки, ёғоч-тахта, целлюлоза, марганец рудаси, пахта ва бошқа молларни етказиб беради.

Франция СССРга қора металлар прокати, қўрғошин, кабель, сун'ий ипак калаваси, шойи ва жун газламалар, гўшт, какао-боби цитрус ва бошқа ба'зи молларни етказиб беради. Бундан ташқари, Франция Совет Иттифоқи учун юк кемалари қуради ва энергетик қозонларини ҳамда бошқа ускуналарни тайёрлаб беради.

Чехословакияда Давлат рус ашула хорининг концертлари

ПРАГА, 10 ноябрь. (ТАСС). Кеча Прагада Сметана номидаги театрда Чехословакия-Совет дўстлиги ойлиги муносабати блан Чехословакияга келган РСФСР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати профессор А. В. Свешников бадиий раҳбарлигидаги Давлат рус ашула хорининг биринчи концерти бўлди.

Тантанали концертда Чехословакия республикасининг президенти Антонин Запотоцкий, бош министр Вильям Широкий, бош министрнинг биринчи ўринбосарлари Яромир Доланский ва Алексей Чепичка, Миллат мажлисининг раиси Зденек Фирлингер, бош министр ўринбосари ва маданият министри Вацлав Копецкий ва партия ҳамда ҳукуматнинг бошқа раҳбарлари, фан, маданият ва сан'ат арбоблари, пойтахт жамоатчилигининг вакиллари, дипломатия корпусининг а'золари ҳозир бўлдилар.

Тантанали концертда СССРнинг Чехословакиядаги элчиси Н. П. Фирюбин ҳам ҳозир бўлди.

Давлат рус ашула хори катта программада концерт берди. Программада чех ва словак қўшиқлари ҳам бор эди. Концерт зўр муваффақият блан ўтди.

ИСПАНИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ 5-НЧИ С'ЕЗДИ

ПАРИЖ, 10 ноябрь (ТАСС). «Юманите» газетаси билдиради: 1 ноябрьдан 5 ноябрьгача Испания Коммунистик партиясининг 5-нчи с'езди бўлиб ўтди. С'езднинг ишларида Испаниянинг барча областьларидаги Коммунистик партия ташкилотларининг вакиллари, шунингдек Каталония Бирлашган социалистик партиясининг делегацияси қатнашди.

Кун тартибида қуйидаги масалалар бор эди: 1. Испания Коммунистик партияси Марказий комитетининг доклади (докладчи Долорес Ибаррури); 2. Висенте Урибенинг партия программаси тўғрисидаги доклади; 3. Саньтяго Каррильонинг партиянинг ташкилий проблемалари ва устави тўғрисидаги доклади; 4. Партия Марказий комитетига сайлов.

С'езд делегатлари Долорес Ибаррури тақдим этган докладни якдиллик блан ма'қулладилар ва партия программасини қабул қилдилар. Бу программа «Испания мустақиллиги ва уни демократлаштириш учун, испан халқининг турмуш шароитини тубдан яхшилаш учун курашда Испания Коммунистик партиясининг программаси» деб аталди.

С'езд якдиллик блан партиянинг янги уставини ҳам қабул қилди.

С'езднинг охирида делегатлар 39 а'зо ва 22 кандидатдан иборат партия Марказий комитетини сайладилар. Марказий комитетнинг янги составига 35 ишчи, 7 қишлоқ хўжалик ишчиси ва деҳқон ҳамда 19 интеллигенция вакиллари ўтди. С'ездан кейин янги Марказий комитетнинг биринчи мажлиси бўлди. Бу мажлисда Долорес Ибаррури бир овоздан партиянинг бош секретари қилиб сайланди. Сантьяго Каррильо, Фернандо Клоудин, Мануэль Кристобаль, Мануэль Деликадо, Игнасио Гальего, Энрике Листер, Антонио Михе, Висенте Урибе Марказий комитетнинг янги Сиёсий бюроси составига ўтдилар.

Германия Демократик Республикасининг ёшлари Жаҳон ёшлар кунини нишонламоқда

БЕРЛИН, 10 ноябрь. (ТАСС). Бугун немис ёшлари бошқа мамлакатлардаги миллионларча йигит ва қизлар блан биргаликда Жаҳон ёшлар кунини нишонламоқдалар. ГДРнинг шаҳар ва қишлоқларида шу кунларда Жаҳон ёшлар кунига бағишланган йиғилишлар ва митинглар бўлиб ўтди.

Йиғилишларнинг қатнашчилари меҳнаткашларнинг тинчлик учун, барча халқларнинг бахтли истиқболи учун олиб бораётган курашида Жаҳон демократик ёшлар федерациясининг муҳим ролини уқтириб ўтдилар. Жаҳон ёшларининг бу адолатли курашида Озод немис ёшлари союзи актив қатнашмоқда. Бонн ҳукуматининг уруш сиёсатига қарши, сепарат Лондон ва Париж битимларига қарши, Германияни тинч йўл блан қайтадан бирлаштириш учун, Европада коллектив хавфсизлик учун курашмоқда. Республиканинг ёшлари ўз йиғилишларида Ғарбий Германияни қуроллантириш ниятига қарши ва мажбурий ҳарбий хизмат жорий қилиш ниятига қарши Германиянинг ҳар икки қисмидаги йигит ва қизларнинг биргаликда курашишларини якдиллик блан ёқлаб чиқмоқдалар.

Кеча Берлинда ёшлар байрами муносабати блан Озод немис ёшлари союзи Марказий кенгаши биносида тантанали йиғилиш бўлиб ўтди.

БМТ Бош Ассамблеясининг тўққизинчи сессияси

Сиёсий комитетда

НЬЮ-ЙОРК, 10 ноябрь. (ТАСС). БМТ Бош Ассамблеяси Сиёсий комитетининг 9 ноябрь эрталабки мажлисида атом қувватидан тинч мақсадлар учун кўпайтиришда ва уни тинч мақсадларда қўлланишда халқаро ҳамкорлик тўғрисидаги масала юзасидан умумий дискуссия яна бошланди. Мажлис бошланиши блан Канада вакили Мартин атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш юзасидан халқаро агентлик тузиш ҳақидаги резолюция проектининг соавтори бўлган делегациялар номидан бу проектга қўшимча киритди. У, конференцияни ташкил қилишда БМТ Бош секретарига ёрдам қилиши лозим бўлган маслаҳат комитети Франция, Англия, АҚШ, Канада, Бразилия, Ҳиндистон ва Совет Иттифоқи вакилларидан иборат бўлсин, деб таклиф қилди.

Швеция вакили Сандлер таклиф этилган резолюция ҳақида бирқанча жиддий писандаларни айтди, шу блан бирга, проект авторлари томонидан ўз олдиларига қўйилган мақсадларни табриклаганлигини билдирди. У, атом қувватидан тинч мақсадлар учун фойдаланиш ҳақида Қўшма Штатлар блан олиб борилган музокаралар вақтида Совет Иттифоқи илгари сурган мулоҳазани, я'ни атом реакторлари ёрдами блан электр қуввати ишлаб чиқариш процессида ҳосил бўлган бўлинучи материаллардан уруш мақсадларида фойдаланишга қарши гарантия бўлиши зарур, деган мулоҳазани қувватлади. У, бу мулоҳаза жуда яхши ма'лум фактларга асосланган деди. Сандлер, атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланилиши гўё ўз-ўзидан атом қувватидан ҳарбий мақсадлар учун фойдаланишни камайтиради деган фикр хавфли иллюзиядан иборат, деб уқтириб ўтди.

Шу блан бирга Швеция вакили, атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланишда ҳамкорликни ривожлантириш қуролсизланиш учун қулай атмосфера вужудга келтиришга ёрдам беради, деди.

Сандлер БМТ блан таклиф қилинаётган агентлик ўртасида яқинроқ алоқа ўрнатилишини ёқлаб сўзлади. Швеция делегати атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш юзасидан халқаро конференция чақириш тўғрисидаги таклифга тўхталиб, бу таклифни аниқлаш талаб қилинади, чунки резолюция проектида конференциянинг вазифалари туманли белгилаб берилган, деди.

Бугунги мажлисда бўлган умумий дискуссияда Куба, Покистон, Миср ва Перу вакиллари ҳам сўзлаб, етти мамлакат резолюция проектини қувватладилар. Миср вакили Умар Лутфий, агар Совет Иттифоқи қатнашмаса, атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш программаси самарали бўлаолмайди, деди.

Фақат 20 минут давом этган кундузги мажлисда Ироқ ва Эрон вакиллари сўзладилар. Эрон вакили таклиф этилган резолюция проектини ёқлаб овоз беражагини, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти раҳбарлигида иш кўрадиган янги халқаро орган атом қувватидан тинч мақсадлар учун фойдаланишга ёрдам беради деб умид қилганлигини айтди.

Махсус сиёсий комитетда

НЬЮ-ЙОРК, 10 ноябрь. (ТАСС). Махсус сиёсий комитет БМТга янги а'золар қабул қилиш масаласи юзасидан умумий дискуссияни тамомлади.

Белоруссия ССР вакили П. Е. Астапенко совет делегациясининг таклифини қувватлади. Бу таклифда Бош Ассамблея Хавфсизлик Кенгашидан Албания, Мўғулистон Халқ Республикаси, Болгария, Румыния, Венгрия, Финляндия, Италия, Португалия, Ирландия, Иордания, Австрия, Цейлон, Непал ва Ливияни айни бир вақтда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти а'золигига қабул қилиш ҳақида рекомендация бериш мақсадида мазкур ҳамма давлатларнинг аризаларини яна кўриб чиқишни сўрасин дейилади. СССРнинг таклифи қабул қилинганда, деди П. Е. Астапенко, Бош ассамблея шу блан энг муҳим масалалардан бирини ҳал этган бўлади ва халқаро муносабатлардаги кескинликни янада юмшатиш йўлида олға қараб қадам қўйган бўлади.

Белоруссия ССР делегацияси, деди сўнгра у, Лаосни ва Камбоджани қабул қилиш ҳақидаги резолюция проектига қарши, шунингдек бу резолюцияга Аргентина, Куба ва Сальвадор делегациялари томонидан тақдим этилган тузатишларга қарши овоз беради, Бу тузатишлар Албания, Болгария, Венгрия, Румыния ва бошқа шу каби мамлакатларни БМТ а'золигига қабул қилиш ҳақидаги масалани тамомила четлаб ўтади, шу сабабдан БМТ а'золигига қабул қилишда ба'зи мамлакатларни қувватлаш (фаворитизм), ба'зи мамлакатларни эса камситиш сиёсатини акс этдиради.

Голландия делегати БМТга янги а'золар қабул қилишда АҚШ қувватлаб келган фаворитизм ва камситиш сиёсати руҳида гапирди.

Польша вакили Кац-Сухи делегатларнинг э'тиборини бир нарсага жалб қилди: Янги а'золар қабул қилиш юзасидан тузилган «холис хизматлар» комитетининг иши кўп жиҳатдан шунинг учун муваффақиятсиз бўлиб чиқдики, бу комитетнинг уч а'зосидан бири Голландия эди. Голландия делегацияси халқ демократияси мамлакатларини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти а'золигига қабул қилиш масаласида камситиш сиёсатини ёқлаб келади.

Польша делегати 14 давлатни айни бир вақтда қабул қилиш ҳақидаги совет таклифини қувватлади. Шу блан бирга, у, янги а'золар қабул қилиш юзасидан тузилган комитетнинг фаолиятини давом эттиришни, лекин бу комитетнинг янги составда тузилишини ва унинг ўз олдида турган проблемани об'ектив ва холис ҳал этишини ёқлаб сўзлади. Янги а'золар қабул қилиш юзасидан тузилган комитет, деди Кац-Сухи, масалани ижобий ҳал қилишга ёрдам бермоқ учун бутун куч-қувватини сарфлаши, 14 давлатни айни бир вақтда қабул қилиш ҳақида кўпгина делегациялар учун қабул бўлган совет таклифини назарда тутиши лозим.

Кац-Сухи Лаосни ва Камбоджани қабул қилиш ҳақидаги резолюция проектига қарши чиқиб, шу блан бирга, дедики, Австралия делегациясининг бу таклифи янги а'золар қабул қилиш ҳақидаги масалани ижобий ҳал этишга ёрдам бермайди, бу резолюция проектининг тақдим этилиши ва муҳокама қилиниши проблемани умуман ҳал этишда қийинчиликлар вужудга келтиришни мақсад қилиб қўяди.

Польша делегацияси, деди ўз сўзининг охирида Кац-Сухи, БМТга янги а'золар қабул қилиш ҳақидаги масалани чинакам адолатли ҳал этишга қаратилган ҳарбир таклифни ва ҳарбир қадамни қувватлайди.

Махсус сиёсий комитет БМТга янги а'золар қабул қилиш масаласи юзасидан тақдим этилган резолюция проектларини 10 ноябрьда муҳокама қилишга киришади.

Атом ва водород қуролини ишлаб чиқариш ҳамда қўлланиш тақиқлансин, у давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан тамомила чиқариб ташлансин!

СТАЛИНГРАД, 9 ноябрь. (ТАСС). Атом ва водород қуролини ишлаб чиқаришни ҳамда қўлланишни тақиқлашга ва уни давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан тамомила чиқариб ташлашга чақириб, Бирлашган Миллатлар Ташкилотига икки шаҳар, я'ни Сталинград блан Ковентри шаҳарлари биргаликда юбораётган мурожаатни бугун меҳнаткашлар депутатлари Сталинград шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси С. И. Шапуров ҳузурида имзолаш маросими бўлди.

Мурожаатни имзолаш вақтида Англия томонидан Ковентри делегациясининг а'золари, совет томонидан Сталинград шаҳар Совети ижроия комитетининг а'золари, шаҳар Совети бўлимларининг раҳбарлари, матбуот вакиллари ҳозир бўлдилар.

Ковентри шаҳрининг лорд-мэри Жон Феннел ва Сталинград шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Шапуров Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретари Хаммаршельдга шу мурожаат блан бирга юбориладиган мактубни ҳам имзоладилар. Мактубда бундай дейилади:

«Атом ва водород қуролини тақиқлаш тўғрисида Ковентри (Англия) ва Сталинград (СССР) шаҳарларининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига ёзган мурожаатини сизга юбориб, уни мумкин қадар тезроқ кўпайтириб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти а'золарига топширишингизни ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тегишли органлари муҳокамасига қўйишингизни сиздан қаттиқ илтимос қиламиз.

Шу ҳужжатни тезроқ ишга солишда сизнинг ёрдам беришингизга ишонамиз ва олдинданоқ сизга самимий ташаккуримизни билдирамиз».

Ковентри (Англия) ва Сталинград (Совет Иттифоқи) шаҳарларининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига биргаликда юборган мурожаати

Биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг э'тиборини шу нарсага жалб қиламизки, умумий душман бўлган герман фашизмидан иккинчи жаҳон уруши вақтида ғоят катта зарар кўриб, жуда кўп одамлари қирилган ва ниҳоят даражада вайрон бўлган Ковентри ва Сталинград шаҳарлари тинчлик ва халқлар хавфсизлиги яна таҳлика остида қолганлигини ғоят ҳаяжонланиб қайд қилмоқдалар.

Жуда катта вайрон қилиш кучига эга бўлган атом ва водород қуролини қўлланиш хавфи алоҳида безовталик туғдирмоқда.

Биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотига мурожаат қилиб, атом ва водород қуролини тақиқлаш, шу қуролни ишлаб чиқаришни тақиқлаш ва давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан тамомила чиқариб ташлаш учун зарур чораларни кўришга чақиришни ўзимизнинг ҳуқуқимиз ва ма'навий бурчимиз деб ҳисоблаймиз.

Тинчликни ва халқлар хавфсизлигини сақлаши лозим бўлган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг муқаддас бурчи шуки, у, инсоният атом уруши хавфидан халос бўлсин учун ва инсоният ақлининг энг катта кашфиётидан вайрон қилиш мақсадларида эмас, балки тинч мақсадларда, одамларнинг бахт-саодати йўлида фойдаланилиши учун чоралар кўриши лозим.

Атом ва водород қуролининг тақиқланиши бутун дун'ёда тинчлик бўлишига анча ёрдам берган бўлур эди ва давлатлар ўртасидаги муносабатларда бўлган кескинликни юмшатишга дарҳол олиб келган бўлур эдики, биз бунга аминмиз.

Ковентри ва Сталинград шаҳарларининг гражданлари ўзларининг бу чақириқлари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан қўллаб-қувватланишига умидвордирлар, чунки тинчлик тақдири учун ховатирликка тушаётган оддий кишиларнинг овозига қулоқ солиш Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бурчидир.

Ҳамиша тинчлик тарафдори бўлиб келган ва ҳозир ҳам шундай бўлган Сталинград ва Ковентри шаҳарларига келганда, бу шаҳарлар тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик учун олиб борилаётган шу курашни бундан буён ҳам, то тинчлик кучлари буткул ғалаба қозонгунча давом эттирадилар.

Меҳнаткашлар депутатлари Сталинград шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Сергей Шапуров, меҳнаткашлар депутатлари Сталинград шаҳар Совети ижроия комитетининг а'золари Константин Некрасов, Андрей Землянский, Георгий Малинин, Мария Сомова, Анатолий Жданюк, Ковентри шаҳрининг лорд-мэри Жон Феннел, Ковентри шаҳри кенгашининг а'золари Сидней Стрингер, Артур Жеймс Уоф, Эрик Жеймс Уильямс, Элси Жонс, Эдвард Макгарри.

1954 йил, 9 ноябрь.
Сталинград.

* * *

Мурожаат имзоланганидан кейин Жон Феннел ва С. И. Шапуров нутқ сўзлаб, инглиз ва совет халқлари ўртасидаги дўстликнинг янада мустаҳкамланишига умид билдирдилар.

Лисинманчи ма'мурларнинг Кореяни тинч йўл блан бирлаштириш ҳақида КХДР таклифларини рад этганликлари тўғрисида «Женьминьжибао» газетасининг ёзганлари

ПЕКИН, 10 ноябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради:

«Женьминьжибао» газетасининг комментатори Ли Гао лисинманчилар тўдасининг мамлакатни бирлаштириш тўғрисида Корея Халқ-Демократик Республикаси Олий Халқ мажлиси илгари сурган таклифларни рад этганлиги ҳақида ёзмоқда. Мақолада айтилишича, 4 ноябрьда Жанубий Корея миллат мажлиси Шимолий Корея блан музокаралар олиб боришни рад этган резолюцияни қабул қилган.

Қўшма Штатлар томонидан кейинги вақтда кўрилган чоралар, деб ёзади Ли Гао, Шимолий ва Жанубий Корея ўртасидаги антагонизмни ва адоватни кучайтиришга ҳамда Корея масаласини тинч ҳал этиш йўлини тўсиб қўйишга қаратилган эди. АҚШ лисинманчилар армиясини кўпайтиришни давом этдирмоқда. АҚШ яраш битимининг бажарилиши устидан кузатиб турувчи бетараф комиссияни «тугатиш» ниятидадир. АҚШ Жанубий Кореяга ҳарбий материаллар топширмоқда ва демилитаризация қилинган зонага ҳамда Корея Халқ-Демократик Республикасининг ичкарисига қуролланган агентлар юбормоқда, шу блан яраш тўғрисидаги битимни бузмоқда.

Коментаторнинг қайд қилиб ўтишича, АҚШнинг ва лисинманчи ма'мурларнинг бу хил сиёсати корейс халқининг манфаатларига асло тўғри келмайди.

ФОТИМИЙ ҚАТЛ ҚИЛИНГАН

ЛОНДОН, 10 ноябрь. (ТАСС). Рейтер агентлиги мухбирининг Теҳрондан берган хабарига қараганда, Эроннинг собиқ ташқи ишлар министри Хусайн Фотимий бугун отиб ўлдирилган.

Бош ҳарбий прокурор Азмуденинг айтишича, Фотимий (гарчи оғир касал бўлиб, ҳатто суд мажлисига замбилда келтирилган бўлса-да.—Редакция) «тикка турган ҳолда отилган ва ўлимни сра писанд қилмаган».

ФРАНЦИЯ МИЛЛАТ МАЖЛИСИ

ПАРИЖ, 10 ноябрь (ТАСС). Кеча Миллат мажлисининг йиғилишида ҳукуматга ишонч билдириш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Ҳукумат бошлиғи Мендес-Франс 5 ноябрьда почта, телеграф ва телефон министрлигининг бюджети проектини ҳечқандай ўзгаришсиз қабул қилишни талаб этиб, ҳукуматга ишонч билдириш масаласини қўйганлиги ҳақида хабар берилган эди. Миллат мажлисининг молия комиссияси дастлабки муҳокама вақтида бу проектни рад этди, чунки комиссия проектда кўзда тутилган кредитларни етарли эмас деб ҳисоблайди.

Мунозаралар турли группа вакилларининг овоз бериш мотивлари тўғрисида изоҳ беришларидан иборат бўлди. Вакилларнинг нутқлари шуни кўрсатдики, бюджетни муҳокама қилиш вақтида депутатларга таз'йиқ кўрсатиш ниятида ҳукумат томонидан қўлланилаётган ва парламентнинг ҳуқуқларини камситадиган методлардан кўп депутатлар норозидирлар.

ПАРИЖ, 10 ноябрь (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, Франция Миллат мажлиси 207 овозга қарши 320 овоз блан Мендес-Франс ҳукуматига ишонч билдирган.

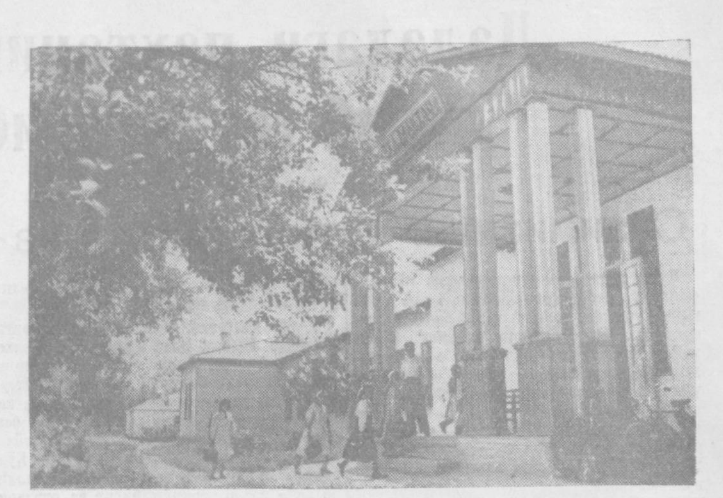

Суратда: Мирзачўл районидаги Сталин номли колхозда қурилган янги ўрта мактаб биноси.
И. Глауберзон фотоси.

Республика Маданият уйида

Ўзбекистоннинг 30 йиллик юбилейини кутиб олиш учун республика Маданият уйида қизғин тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Бу ерда адабиёт, драма, музика, рақс, ашула, фото сингари бирнеча тўгаракларда 150 га яқин ёш ҳаваскорлар шуғулланмоқдалар. Адабиёт тўгарагининг а'золари Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий, Абдулла Қаҳҳор ижоди тўғрисида адабий конференциялар ўтказдилар. Улар ҳозир Совет Ўзбекистонининг 30 йиллик юбилейига атаб проза ва поэзия альбоми тайёрламоқдалар.

Драма тўгараги Абдулла Қаҳҳорнинг «Шоҳи сўзана» ва Баҳром Раҳмоновнинг «Юрак сирлари» драмаларини ҳамда Х. Мухторовнинг «Жамол» пьесасини саҳнага қўйиб катта муваффақият қозонди. Бу тўгаракнинг энг актив ҳаваскоридан Сайдулла Аҳмедов, Рамида Умарова, Собит А'замов каби ўртоқлар ўз рольларини яхши ижро этганликлари учун Ўзбекистон халқ ижодий уйи томонидан тақдирландилар. Рақс тўгараги а'золари «Жонон», «Тановар», «Уйғурча», «Пахта рақси» каби ўйинларни яхши ижро этишни ўргандилар. Фарида Абдуллаева, Турсун Тўхтаев, Муҳаббат Каримова каби ўйинчиларнинг сан'ати диққатга сазовордир.

Бундан ташқари республика маданият уйида музика ва хор тўгараклари ҳам ишламоқда. Фото тўгарагини яқинда 12 ёш ҳаваскор тамомлайди.

Маданият уйининг ёш ҳаваскорлари Тошкент областининг районларига чиқиб, ўз сан'атларини колхозчилар олдида ҳам намойиш қилмоқдалар. Улар яқинда Ўртачирчиқ районидаги Сталин номли, Карл Маркс номли, Усмон Юсупов номли колхозларга чиқиб концерт бердилар.

М. ҲУСАИНОВ,
Р. ХУДАЙБЕРГАНОВ.

Алишер Навоий номли кутубхонада

Тошкентдаги Алишер Навоий номидаги Давлат халқ кутубхонасининг коллективи оммавий кутубхона мудирлари ва китобхонларга ёрдам бериш мақсадида иккита библиографик асарни нашрга тайёрлади. «Қишлоқ ва колхоз кутубхоналари учун ўзбекча китоблар каталоги» китобида қишлоқ кутубхоналари фондини бойитиб бориш, полкалардаги китобларни жойлаштириш каби масалалар ҳам ёритилган.

Бундан ташқари кутубхона коллективи В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университетининг Асосий кутубхонаси ходимлари блан бирга «1936—1952 йиллар мобайнида Ўзбекистонда ёқланган диссертациялар рўйхати» китобини нашрга тайёрлаб, босмахонага топширди.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

„Б" классида яна „спартак" ўйнайди

Қоида бўйича республика номидан СССР биринчилиги учун ўтказиладиган футбол мусобақаларига қатнашган команда ҳар йили мавсум охирида шу республикада биринчи ўринни эгаллаган команда блан икки марта учрашув ўтказиши керак. Бу учрашувда ғолиб чиққан команда келгуси йилда республика номидан СССР биринчилигига қатнашади.

Бу йил Ўзбекистон ССР биринчилиги учун ўтказилган футбол мусобақаларида «Динамо» (Тошкент командаси) ғолиб чиқди.

Яқинда 1954 йилда «Б» классида СССР биринчилиги учун мусобақада қатнашган Тошкент «Спартак» командаси блан «Динамо» командаси ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Биринчи учрашув «Динамо» стадионида бўлиб, 0:0 ҳисоби блан тугади.

Бу командалар иккинчи марта «Спартак» стадионида учрашдилар. Ўйин тез сур'атлар блан бошланди. Гоҳ у, гоҳ бу дарвоза ёнида хавфли ҳолатлар вужудга келади. Ўйиннинг биринчи ярми тугай деб қолганда, ҳисоб спартакчилар фойдасига 2:0 бўлган эди. Танаффусга бирнеча минут қолганда қўпол ўйнаганлик учун спартакчилар дарвозасига 11 метрдан тўп уриш белгиланди. Динамочилар хужумчиси Ю. Юмашев тўпни уриб киритади.

Ўйиннинг иккинчи ярмида спартакчилар «Динамо» дарвозасига яна бир тўп уриб киритадилар ва учрашув 3:1 ҳисоби блан «Спартак» командаси фойдасига ҳал бўлди.

Шундай қилиб, Тошкент «Спартак» командаси 1955 йилда ҳам Ўзбекистон номидан «Б» класси бўйича мамлакат биринчилиги учун бўладиган футбол мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқини сақлаб қолди.

СУД ЗАЛИДАН

Текинхўрлар жазоланди

Шу йил 15 август, якшанба куни Қуйичирчиқ районидан бир чол ва бирнеча хотин-қизлар Октябрь районининг Эски Тошкент қишлоғида бўладиган бозорга кетаётганларида қўлларига пичоқ ушлаган уч киши уларнинг йўлини тўсиб чиқади.

Қуролланган нома'лум кишилар йўловчилардан бор пулларини беришларини талаб қиладилар, акс ҳолда пичоқ уришларини айтиб қўрқитганлар. Йўловчилар воқиани милицияга хабар қиладилар. Натижада милиция таловчиларни қўлга олди.

Шу йил 30 октябрь куни таловчиларнинг жиноий иши Октябрь район 1-нчи участка халқ судида кўрилди. Судда аниқланишича, бу нома'лум кишилар СССР Олий Совети Президиумининг амнистия ҳақидаги Фармонига биноан ахлоқ тузатиш лагеридан келганларидан берли ҳечқаерда ишламай, фақат таловчилик блан шуғулланиб юрганлар. Судда таловчи Эргаш Абдиев, Василий Лисенко ва Мурод Исамуддиновлар ўз қилмишларига иқрор бўлдилар.

Район 1-нчи участка халқ суди СССР Олий Совети Президиумининг 1947 йил 4 июньда «Гражданларнинг шахсий мулкларини қўриқлашни кучайтириш» тўғрисида чиқарган Фармонига асосан Эргаш Абдиевни 20 йил, Василий Лисенко ва Мурот Исамуддиновларнинг ҳарбирини 15 йил муддат блан ахлоқ тузатиш меҳнат лагерига юборишга ҳамда 3 йилдан сайлаш-сайланиш ҳуқуқидан маҳрум этишга ҳукм қилди. Суд залига йиғилган меҳнаткашлар суд ҳукмини қарсаклар блан кутиб олдилар.

Об-ҳаво ма'лумоти

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун Тошкентда ҳаво бироз булут бўлиб туради, ёмғир ёғмайди. Температура 12-14 даража иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 12 ва 13/XI да **Қутлуғ қон.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТР БИНОСИДА — 15/XI да **«Ўзбекистон композиторлари»** деган темада **лекция-концерт.** Лектор — **М. Аҳмедов.** Концертда: Ўзбекистон давлат филармониясининг ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри, дирижёр — **Саид Алиев,** Ўзбекистон ССР халқ артисти **Фотима Борухова,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Камуна Исмоилова, Саттор Ярашев,** филармония ва Алишер Навоий номли театр солистлари қатнашади. Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Катта цирк тамошалари.** Программада: **Совет цирки усталари.** Тамоша кеч соат 8 да бошланади.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — янги инглиз бадиий фильми **Жунгли.**

ТОШКЕНТ МОЛИЯ-ЭКОНОМИКА ИНСТИТУТИГА
қишки ёқиш мавсумига **ёқувчи-кочегарлар**
КЕРАК
Арпапоя кўча, Қирғул тупик, 10-нчи уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

6-нчи Огородная кўча, 10-нчи уйда турувчи **Тешабой Исахўжаевнинг** Карамуртская кўча, 140-нчи уйда турувчи Тожиниса Абдуҳафизовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район, 3-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими—135. Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р 07581 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1585